Georg Stjernhjelms Hercules

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Georg Stiernhielm** (1598-1672) har digitaliserats av **Göteborgs Universitetsbibliotek** och anpassats för Projekt Runeberg i mars 2016 av Ralph E.

GEORG STJERNHJELMS

HERCULES.

Med bifogad omarbetning på vårt nu brukliga fpråk

G. A. SILVERSTOLPE.

STRENGNÄS,

Tryckt hos Lector Alb. Jul. Secerstedt, igog.Företal.

Georg STJERNHJELM vat utan tvifvel en af de märkeligafte män i fit tidehvarf, utmärkt af en fait caraftere, fnille, lärdom och fkfcklig-het. Det är ej min mening, at här raeddela hans biographi. Den igen-finnes i Gezelii biographilka Lexicon, och kan, faft med någon möda, utletas ur Gagneri fvasfande äreminne öfver Stjernhjelm, äfvenfom den blifvit tecknad af den mäftares hand, fom årligen riktar Svenfka Acade-miens handlingar med Itora mäns lefvernesbelkrifningar. Jag vill här blott vända några läfares upmärkfamhet på hans förtjenfier.

De fysflor han i ftaten innehade vittna om en bildning, i våra ti* der alldeles ovanlig} ty han flyttades ofta til befattningar hvilka med hvarandra hade föga eller ingen gemenlkap, och han förrättade dem alltid med en utmärkt duglighet. Han började efter fin hemkomft ifrån Ut. rikes refor med att vara moralium Leftor i Wefterås: blef derpå Asfesfor i Dorpts Hofrätt: vidare Landtråd i Lifland och Vice Præfident i Dorpts Hofrätt: förrättade fedan hos Drottning CHRISTINA, tidtals Hofcancellers-Ämbetet: utnämndes derefter til Antiquarius Regni: federmera til Landtdo* mare öfver Trondhjems län, och fiuteligen til Krigsråd och ftyresman öfver Collegium antiqvitatum. 1 den lärda verlden utmärkte han Gg få* fom Häfdateknare, Lagfaren, Skald, Mathematicus och Naturkunnig, Språkkännare och Sedolärare. Til cara&eren belkrifves han fåfom i hög-öa grad oegennyttig, nitilk för pligt och för allt godt, fri och oförlkräckt

i fit>]

i (It vdfen, munter och qvick i umgänget, fattig och tålig under verldens motgångar, och alltid meft intagen af högre interesfen. 'Han njöt gunft, men fökte den alldrig. Alla desfa egenfkaper berättigade honom at på fin tid i fit fädernesland ftå främft på Farnasfen. De hafva upmuntrat mig at äfven för en efterverld, fom börjar tro Dg äga rätt at glömma fina förfäder, uplilva hans minne. Innan jag kommer närmare til förkla. ring af mina anledningar til detta företag, vill jag här meddela en förteckning på Stje’.inhjelms efterlemuade arbeten.

Efter Stjeunhjelm finnas följande fkrifter tryckta. Magog Aramæo Gothicus, fwe Origines Vocabulorum in Linguii pæne omnibus, cx Lin-gua Svethica vetéri Lit. N Upfala 4:0. — Svea Miiles Fatebur, f. Lexicon vocabulorum antiquörum Gothicorum, Stockh. 1642. 4:0 Bokfl. A. — Ar-chimedes Re formatus Stockh. 1644. 4:0 — Runa Svetica 4:0 _________ Hercu-

les Hjdtedigt. — Georgii Stjernhjeltnii P ok mat a, thct är, Sånggudinnor nu förjl lärande dichta och fpela på Svenjka, äfven Musa Svethizantes kallad. — ldijllion Anacreonticum ad Dan. Bchmer et Joaih. Schyttehjelm

Secr. Reg, 1653. — Protheus Rhctoricus 1654. — Carlsjlaf eller Linea Carolina. — Vejlgölha Lagarne, eller Leges Vejlro'gothicæ antiqu. antea inedita ex codice membraneo veteri, curn præfatione et Indice vocabulorum

obfcurorum. Stockh. 1663 fol. ____ ZMphilas f. verfio quatuor Evangeliorum

Gothica, literis Latinis, quäm Gothicis antc ediderat Fr. Junius, cum Ver. Jionibus parallelis, Svcogothica, Jslandica, et Vulgata Ldtina &C.167I. Stockh. 4 0. __ Epijlola ad Ölaum Verelium de origine Vocabulorum Gothi et Sve-

di. — Epigrcimmata varia. — Anti-Cluuerius f. cle Originibus Sveo-Gothi-cis. Holm. i6d5- I Antiquitets-Archivo förvaras i handfkrift följande arbeten under titel af Stjernhjelms -Samlingar. Lexicon Anglo-Saxonicum. __ Cullectanea perplurima ad Lexicon Etymologicum universale, jämte Lexicon Etymologicum Ulp k tio-Got h 1 c um. — 'Myjlerium Etymologicum. _ Loci

communes. Runa Svethica et alia mifceltanea ad Lex. Etym. — CoU

leda•lectanea ad Runam Svethicam. — Mifcellanea Etymologica. .__________ Schema

hyarefter Léxicon Etyraologieuin fluille utarbetas^ — Miscellanea Elymola-gica. Aceesft Stjernhjelmii Monile Minerva, Ejusque Skema Dernonfir. Philofopkix primal — Lexicon Gothicum Philclogicum. .— Index vocum Antiqu. cum explicalione. — Nota in Novum Tefiamentum Lh'phiU. — A rithmetica Decimalis. Item Specimen Philologicum ad primam Litet am' A-Adelruna, fwe Sibylla Sveo-Gothica, oprifcam Gentis et Lin gua Sveo-Go-ihtca EmiAentiam et Majejlatem, et temporum laie et tn vi dia nube , in lu-

cem vindicans etc. __ Anti-Cluverius. Item Difcurfus de omnibus Linguis

irt genere et in fpecie de Svethha et affinibus. _ Arithmetica Mnemonica

Universalis, in IVaf ula confcripta. _ Problemala Stereometrica, Statica,

Metallica et fimilia. Magog • G ot hus, dcmonjlrans radices Hebraarum

vocum convenire tt esfe easdern cum radicibus Lingva Suethtc.e. — Geometria practica. _ Bacubir Clorolinus. Linea Carolina.- eller Menfura Men•

furarum omnium. Archimedes Reformatus och andre Mathematilka Ut-

kaft. — Mifcellanea perplunma. — De Othino disfertatio. Dictionari•

um Armeno-Latihim. — Aphorismi Politici, aliaque Collectanea. :______ Man

känner äfven at han fkrifvit: De Posfesfonum , Dominiorum, Spolii et

Limitum Actionibus. De Raptu et Bigamia Commentatio. Om Truldom och förgörning, til defs mångahanda /lag, famt huru deri /hall ranfakas

och dömas. Om Skrock-Sokn och Of-Sokn, tractatus f ngul aris, Re-

cordatio Molefliarum Conjugalium eller Bröllops-Befvärs ihogkommelje: Difcurfus AJlro-Pocticus Mixtus et Comicus. De Nobilitate, tractatus Svethice. Sapientitc Mofaica lndago. — Melhodus difeendi Linguam Ger-tnanicam. — Obfervationes de Permutatione Literarum inter etymologizan-dum. — Proverbia et Monofyllaba lilandica.

CHRISTINAS regering var för vetenlkaper och konfler i Sverige få lyfande och få v.erkfam, att defs återfken fyntes öfver hela det följande tidehvarfvet. Vägen til en rätt vetenlkaplig odling öpnades utan tvifvel

dådå for Sverige. Om vi nu i vista delar äge företräde för det tidehvarf fom då begyndes, en följd af den allmännå odlingens tilväxt, nödgas vi dock medgifva, at en mängd at de fördelar hvaröfver vi yfvas, äro blott prå!? då grundligfiet och et fannt nit utmärkte den tidens lärda. Stjernhjelm fynes mig vara et (lort exempel på denna upgift. Här är egentligen icke frågan om hans lörtjenft fåfom vetenlkapsidkare: den bidrog til hans förträfflighet fåfon (kald, i hvilken egpnfkap vi nu här i fynnerhet betrakte honom. Jag är af den tankan at han verkeligen varit

en ypperlig (kaldy at han i vår (kaldekonft gjort epok och at hans poemer med nöje ännu ikulle latas, om allmänheten kände det gamla fpråket, hvarpå de äro (krifna. Desfa mina tankar äro fnörrätt {Iridande emot Författarens af Svenlka Witteihetens hiftoria i N:o 19 och 20 af Läsning i blandade ämnen. Kanfke har jag orätt, men fom jag ej fjelf ännu derom är öfver-tygad, måtte det tillåtas mig; at föredraga mina (käl, hvilka tillika äro fkälen til mit företag at utgifva Stjernhjelms Hercules, åtföljd af en dags öfverfättning på vårt nu brukliga fpråk.

Den förda befkyllning fom göres dem hvilka ällka ålderdomens al-fter, är at de drifvas af en blind anhängighet för det gamla. De fom hafva en uteflutande kärlek för det nymodiga, ikylla dem för en (laga egenhet, at hålla af det okända, fom ej af allmänheten pröfvas och der-före refa fig på andras okunnighet. Sådana belkyIlningar anda hopen,, men ej den fom uphäfver fig til författare och granlkare.. Om en fådati med befkyllningar, infall och magtfpråk afgör fina fattar,, röjer han der-igenom antingen brift på (käl, eller okunnighet. Hvarföre icke, då han vet (ig hafva rätt, ingå i en lugn och grundelig underfökqirrg, fom bevifar; eller är det då alldeles omöjligt at någon annan tanka kunde vara rigtig, än den. fom är på modet? Låtom ofs ej förringa våra famtida författares förtjeufter, i»en ockfå icke neka all förtjenft åt våra föregångare} och om vi (kulle 'hos dem uptäcka fördelar fom vi ej äge, hvarföre icke bälldre

fökaföka tilegna ofs dem, än beflrida dem? En jämnförelfe mellan den anda fom beherrfkade CHRISTINAS tidehvarf och den fom utmärker vårt, torde bevifa at vi ej äge en oemotfagelig rätt at förkafta den tidens pro-dufter, och fätta dem ibland dem, ”hvilka den lärda Forn-fkrifvaren be» håller, blott för at gifva åt lina Ikrifter en tilbörlig vidd.”

‘ Lärdom anfågs i det förra tidehvarfvet fåfom et vilkor för en hög bildning: nu fåfom et medel til utkomft, eller under et annat namn, up-lysning och kunnighet, fåfom någon ting hvarmed man kan lyfa. Detta olika anfeende har gifvit de gamlas och våra ftudier en mycket åtlkillig form och rigtning. Man ftuderade förr för fakens (kull, nu med för biändamål. Man arbetade förr för at utvidga Gna begrep, nu för at Ikynd-famt kundgörä för allmänheten den läxa man lärt: man tänkte och for» Ikade förr: nu (krifver och trycker man. En författares hufvudbemödan-de var förr at klart och redigt framflälla fit ämne: nu at framftälla det med behag. Man trodde förr at Ikönheten i Gn enkelhet var kraftig nog at intaga och förtjufa, nu ger man henne lånade prydnader, i tanka at vara få mycket fäkrare om hennes framgång. Man var förr djup, grun-delig, ren och ftark i känslan, regelbunden: nu föker man at vara lätt, ytlig, qvick och fjelfsvåldig, under förevändning af frihet. Man är nu hälldre et qvickt fnille än en fann. ghilofoph, och man har upfunnit en värdighet fom kallas Litteratör, fom är et amphibium mellan den lärda, pedanten, och det utfväfvande fnillet, fom, Gud nås, någon gång i hopens ögon, fynes altför nära beflägtadt med hiftrioner. Men någon tör kanfke kalla denna jämnförelfe hård och enfidig* Vi må pröfva hvarje. period efter defs frugter. Den förra lemnade efter Gg kraft,, redlighet, duglighet, agtning för dygd, Gnne för religion, höjelfe för famhälls-ordning, nit för vetenfkap och konG. Den fednare föder flapphet, egennytta, lätt-finnighet, fkryt, begär at göra lycka, oreda, en blind drift til njutningar,, liknöjdhet för religion, förakt för lagar, och köld för fjälens ädlare in.»

; teres femteresfen. Hos de gamla låg det goda ofta doldt, likt den ädla metal-len i lin flenart: hos de nyare fynes näftan alhid en behaelig yta, fona lofvar något godt, men bedrager. Jäinnlörelfcn kan drifvas mycket långt: man prålar nu alltid, men med gipier öch ftuccaturerj förr lyfte man en-daft lällan men med marmor. '

öm någon invänder at hela denna förändring endaft vittnar om en ny väg iom flägtet vandrar för at nalkas en högre odling, vill jag ej mycket fäga deremot. En fådan fråga hörer ej til inin närvarande un-derfökning. Jag medger ganfka gerna at i de gamlas bildning funnos brifter, hvilka i vår blifvit afhulpna, äfvenfom förtjenfter hvilka vi förlorat. Om bägges goda egenfkaper en gång förenas, upftår utan tvifvel något bättre än hvad fom förut varit. Men om man föker beftämma bägge tidehvarfvens pofitiva värde, kommer visferligen vårt til korrta. Up-ftår frågan om vetenlkaplig bildning, läre vi ej kunna göra det förra ti* dehvarfvet företrädet ftridigt, Konften deremot, ehuru det kanlke ej fkett på en rätt väg, har. visft i nyare tider vunnit. Et medel för fåfänga och yppighet, har den til hög grad blifvit förfinad. Deri är defs företräde oftridigf; men hindrar det, at konft i förra tider blifvit idkad med framgång ? Kan det afgöra at Stjernhjelms poetifka fofter voro fådana, foin alldeles blifvit

fördunklade genom en mera förädlad fmak?

En hög moralilk fyftning, ordning, manlighet, klarhet i uttryck, rikedom i målningar, anda och kraft, et fannt Ikäint, et rent fpråk och en lätt och behaglig verGiication utmärka det poemet Hercules, fom här lemnas allmänheten. Skalden målar en yngling, fom vid fit inträde i verl-den freftas åf all flags förförelfe, men återhålles genom föreftällningen af det Ikönа i dygden. Förledelferna föreftällas fåfom perfoner, hvilkas egenlkaper och handlingar afmålas, til defs dygden fjelf inftäller fig, up-manar deu ädla ynglingens krafter, at fly et bländande (ken, fatta fan-

nin-ningen, viga den upofFringen at i verlden följa henne, för att belönas .genom fjäiens lugn och hopp om en (äll odödlighet. Poemet har i föl. je af denna plan två afdelningar: den förra der Välluften målas, den fed-nare fom innehåller upmanirrr til Dygd. Skalden har lämpat förefiällnin-gens lynne efter ämnets: fåledes har den förra afdelningen en lätt ftil, välluftiga målningar gjorda på naturens mönfter, en Ikämtfam och lekande anda: den fednare alfvar,: kraft, enthousiasm, en lärande och öfver-tygande ton. Om lälärena (kulle medgifva detta poem desfa förtjenfler, lå lärer ock böra medgifvas at det äger et högt värde, om äfven britter (kulle finnas i defs yttre form.

Författaren til den förr omnämnda afhandlingen i Läsning i blandade ätnnen fäger om Hercules. ”Den har i fanning några raders likhet af Romerfk ftyi, men den har ännu flera fidor fom den Romerfka fmaken lika (a litet (kulle erkänna, fom vår närvarande. En af Perlonerne i Po emet heter Rus, och mer än en lida uptages endaft af namnen på Vin* och Ölforter. Detta poem är för öfrigt fvårt at finna, och visferligen mindre kändt än ömtaladt och berömdt.” Af allt detta torde det vara fannaft at poemet numera är föga kändt. Granfkaren tyckes i fynnerhet förebrå (kalden at en af perfonerna heter Rus &c. Det torde likväl icke vara et få oförlåtligt fel at i et fkaldeftycke införa egenfkaper under form af handlande perfoner. Det fynes mig alltid vara en hufvudfak i all konft at göra begrep åfkådliga. Om fkalden allenaff torrt befkrifver, förlorar hans poem i liflighet. Ju mera han hos läfaren kan väcka åfkåd* ning af perfon, dello mera vinner handlingen eller tankan i lif och kraft. Eller har namnet Rus förefallit granlkaren lågt eller burlefkt? — Sakens befkrifning hör ju til ämnet, och behöfves då för Stjernhjelm något annat förfvar än den bekanta verfen:

J ’appelle un chat un chat, et Colet un fripon.

IckeIcke må läfaren frukta afc nödgas läfa mera än en (ida i bara förteckk-ning på vin-och ölforter. Detta granfkarens uttryck är något öfverdrifvet.tj ty hela liftan innefattas i 9 vers. För öfrigt tror jag mig kunna påflå aat målningen af fupkalafet är ganlka lycklig. Den belkyllningen at poemet inne-e-håller flera fidor fom den Romerlka fmaken lika litet fom vår närvarandee fkulle erkänna, är alltför obeftämd för at kunna vederläggas. Hvad mann lätt kan medgifva är at häri råder en annan fmak än den fom nu hos>s ofs är på modet. Men om blott denna olikhet är tilräcklig att göra pokernet få värdi glömfka, fom granlkaren tyckes yrka, det,är väl icke der-:-före få alldeles afgjordt. Kanfke, när man ej kan angifva något äldree poem af fannt värde, är fteget til Hercules ganlka flort, och det vores ockfå möjligtvis icke obilligt at påftå, det flere poeter mellan Stjern--hjelm och Dalin haft mycken förtjenft. Sjelfve den olycklige Spegel-fom granlkaren dömt at endaft vara kännd af Gud, lärer dock ännu fin--na läfare fom betagas af det fublima i hans inbildningskraft, och Luci— dor och Lindsköld glömmas ej lå lätt, fom de i denna afhandling blif--vit öfverhoppade. Men vare detta nog fagt til poemets förfvar. Det är: mig tils vidare tilräckligt, om det medgifves at Stjernhjelm ej alldeles: bör öfverlemnas åt glömlkan. Om hans arbete nu genom min åtgärd blifver mera allmänt kändt, torde publiken äfven en gång göra rätt vifa åt hans förtjenfler.

Skulle mit omdöme om Hercules befinnas rigtigt, få tror jag mig hafva gjort allmänheten en tjenft, då jag å nyo lemnat henne detta minnesmärke af ålderdomen. Deremot torde månge ogilla at jag bifogat eller ens företagit en omklädning deraf i vårt moderna fpråk. Jag tviflar at någon bättre än jag infer huru mycket min omarbetning är under o-riginalet: men jag vet ockfå, at med undantag af dem fom laggt lig på fpråkkännedom, finnas ganlka få fom förflå originalets fpråk. Alla lef-vande fpråk äro i en Händig förändring, ej allenaft i conftruetioner utan

äfvenäfven i ordens och talefättens bemärkelfef. Uttryck fora fordom utan förargelfe nyttjades af den med belefvade cUsfpn, hafva nu öfvergått til pluinpa, få til och med, at de nu på helt -annat fatt reta vår inbildning än

de retat våra förfäders. Detta gäller ej endaft om Svenfkan. CoRNEtLLE och Moliere målte ofta omklädas för at ej ftöta Parifarns fina öra. Kanfke vittnar detta lika mycket om et förfinadt fedeförderf, fom om et förfinadt ipråk: men faken är dock otvifvelagtig. Då jag ön-fkat at mina landsmän (kulle begripa Hercules (adan foin den af Författaren blifvit lemnad åt allmänheten) har jag anfett mig nödfakad at utbyta alla uttryck och ord fom nu fiöta ofs, emot fådana fom nu fvara emot författarens mening. Jag ville ön(ka at jag deri lyckats. Jag bar fökt bibehålla allt hvad jag möjligtvis kunnat, och de hufvudfakliga förändringar jag gjort, har jag i de efteråt bifogade anmärkningarna til fina grunder och anledningar förklarat. Vid jämtiförelfen (kola opartilka Jäfare utan tvifvel finna at en myckenhet af de nu glömda och föråldrade orden varit ganlka uttrycksfulla och lämpliga, farat äfven i verfen välljudande. Antingen hade vårt fpråk i Stjernhjelms tid ännu icke fl mycket fom nu aflägsnat fig ifrån fm famfyfter Tyfkan, eller hade det efter 30-åriga kriget deraf lidit någon blanning, eller kan(ke troligafi bägge delarne. Vare dermed huru .det vill, fynes en fådan blanning mig mera enlig med vårt fpråks lynne, än den det i fednare tider undergått med Franlkan. Kanlke ligger jufl i denna olikhet grunden til många beskyllningar mot de gamla för en fämre fmak, ehuru fpråkkännaren deri tyckes mig böra fe mera renhet än i våra nyare produ&er. Månne det ej vore at öuika, det Författare af redan erkänd förtjenft åjnyo uptoge en myckenhet ord och uttryck af det gamla fpråket, bvartil nu nyttjas främmande både ord och fpråk vändningar? Och vore det icke at önlka, at vid de reformer fom med vårt fpråk företagas, man hädre toge hjelp af de främmande fpråk fom dermed fiå i flägtfkap, än af dem, hvilka hafva en dertned alldeles firidig form?

IblandIbland originalets -förtjender kan utan tvifvel räknas en lätt occh-välljudande vers. Det har varit et mode bland våra nyare fkalder sat endad (krifva rimmad vers. Sj Ifva Kellgren var länge fiende til deen metrifka verfen, och anfåg vårt fpråk alldeles olkickligt at dertil nyttjass. Han vederläde fjelf denna fatts genom verkeliga mäfterfiycken. Efteer hans tid har i fynnerhet Herr Canfzli • Rådet Adleubeth bevifät fpråketts duglighet för hexametern: men den profbit jag här framlemnär vittnar, at innan den rimmade verfen ännu med någon framgång i Sverg'e blef (krifven, hade den metrilka hunnit en verkelig högd, och (kaldeir fördåfct at draga fördel af fpråkets rena ljud och bedämda accent. Jafg tror mig äga någon anledning at tviffa, det de fom äro den orimmadle vérfens oförfonliga fiender rätt fattat defs egenlkaper. Man har troligetn blifvit förledd af rimmet at mindre vårda fpråkets accent, och läfare derr* igenom vanda af derpå _göra mindre affeende. En (kald (krifver fin verrs egentligen i affigt at den (kall fjungas eller deefameras, ej at läfas i tydhet fom en kall profa. En dor del af défs verkan är beräknad piå åhörare, ej-på läfare. De likljudande rimmen häfva fålunda vunnit be~ bag: men utan tvifvel är då i den metrilka verfen et vida mera öpart filt för (kaldens korift*-at genom declamationens trolldonv förtjufa åho>-rare. Det är verkeligen en fvårighet för (kalder at declamationskondero hos ofs få fuilkomligen ligger i lägervall. Både de och allmänheten förr-lora dervid: de, i medel at uttrycka fig, allmänheten i ajutningar. Mem det fynes mig fom vore det de förras (kyldighet at bilda allmänhetetn och höja henne til fig fjélfva. Det är orättvift at (kylla henne för en fä afgjord enficlighet, at hon endad under en form kan röras. Möjligtvits lyckas ej de förda förföken, men de följandes framgång är fäker, få vida faken är god och fann. Hvarföre (kulle icke vår allmänhet kunna vänja fig vid orimmad vers, få väl fom den ty (ka; och när et fpråk dertil ätt få tjenligt fom det fventka, hvarföre (kulle icke vår (kaldekond. riktas med en få ymmnig källa til nya och dora éffe&er? Då jag här allenafftomarbetat et gammalt original af hög förtjenR, har jag mindre varit i fara at falla i de afvägar, fom eljeft näftan alltid förleda dem fom befatta fig med en ännu föga öfvad konfl. Jag har i versbygnader endafi följt mit öra, och lagat få, at när verfen declameras, ej allenaft hvart ord måtte få fm rätta accent, fådan fom den äger i allmänt tal, utan äfven at den rätta vigten faller på de rätta orden, fa at verfens ljud jämnt följer meningens uttryck. För öfrigt är jag fäker at mit arbete har många briller, för hvilka jag utbeder mig mina läfares öfverfeende.

Originalets långa titel har jag anfett onödigt at på titelbladet utföra. Den lyder fom följer: GeorgI StiernhielmI S. R. M:tis Consil. Milit & Coll. Antiquit. Direftoris, HERCULES, eller: En Sinnerik Dicht, hvarutinnan en Ung Perfon, Randande likafom i ett vägafkel eller vägamöte, blifver i. af Odygden Vällusten lockad til at följa henne på then Breda, och för verldeu, behagefiga vägen, fom fladnar i förderfveL 2. Af Dygden troligen varnad til at fe fig väl före, och följa henne på then Smala vägen, fom ändteligen förer til heder och ähro. FörR fammanlkrif-ven

af en Grek vid namn Xenophon, fedan afen Latinilk Poet Silius; men federmera vidlöftigare utförd, och uti heroilk vers på Svenlko författad. Allom i Gemen, famt i fynnerhet then blomflrande Ungdomen til efterrättelfe och upbyggelig nytto uti lit lefverne. Stockholm, tryckt och uplagd af Joh. Laur. Horrn , Kongl. Antiquit. Archiv. Boktr, 1727. Detta är likväl den tredje uplagan. pen förRa är tryckt i Upfala 1653. Den aridra tilfammans med flera Poetilka arbeten under titel af Mufte Svetizantes, hos Bengt Höök 1637-

G. A. SILVERSTOLPE;

Vcrculeö arla (lob up, en norgon, i fbrffa fin ungbom, guffer af dngfl, o$ froif, buru bon ftti tcfmerne bbrja ©Pulte, fberaf b<*n pr*« Punbe »inna, meb tlben, ocfr d^ra*

3 <bef b b&fffle bcPpmber*

*• Srippor eff artigt 2Bif, bo<$ rdtf af fater, ot& anfeenb,

Sit bonoiu an; Womerab ! margfo«*fdrgabe Ptdbcn ©llmmanb i pertor 0$ gutr? oi> gniflranb’ i bprbare fhnars ©Pbn af anlete, men (fom fpntef) fmlnPab ocb fdrgabi ©om en brifwa fnibbwif, meb roferufdrgabe Pinnen 10. £dtf?bgb, bjerf utaf upfpn; af butb roar bon fpttig- otb frobig @uff*gäbff* bldnflanbe f>&r, bePrbnf meb rofer i pdrlor.

JLuffrt »ar b«nne« nanm, »ibf bprPab i »erlbenc« dnbar.

Xftinm »ar intcf ctffen; j£>on fom meb tre fint böffrar,

©amf fin ton, f$era brober, bär?ao, f fäbana ipnbet if. GBn »ar ftbger 4 fot» batffefronnbc, gdfpan.be, fung?fpnf, Dwulin i fin brdgt, obbrflab, o fotPof i Pldbqm*

£)o$ »ar b<w iffa beprpbb meb en Pranfc af f»immet odj »afmog £00 bar tf bp«nb in»unber en arm, dc& Portsfpet i banben; Äoxabe Prlng b»^r b<Mt for, oc& Pläbbe gementiga fingren..

Ottja »ar btnne« namn, af moberen drnat i »aggan.

3fnbre »ar monliP, briffig,. ecfj Ebn, meb mpfanbe munne,Hercules arla ftod up, en morgon, i förda fin ungdom, full af ångeft, ocb tvekan hur han fin lefnad begynna {kulle, at pris déraf han vunne, med tiden, och ära.

Som han-geck, fördjupad i tankar och många bekymmer', g. trädde en Qvinna, i åtbörder lätt, och til yäfend behaglig honom emot: han Cåg på defs mängfallt-färgade kläder glimmande perlor och gull och gniftrande dyrbara flenar.

Skön til anlet hon var, men Tminkad hon fyntes och färgad, byn fom fnödrifvan hvit, med rofenfärgade kinder,

djerf och fräck til fin upfyn; til hullet fyllig och frodig, gull-gult blänkande hår, bekrönt med rofor och perlor. -Vällust var hennes namn, vidt dyrkad kring verldenes ändar.

Denna ej enfam var, bon kom med tre fina döttrar, jämte fin fon, deras broder, en hvar af olika lynne.

En var trög i fin gång, half-fofvande, gäfpande, tungfint, oborftad, vårdslös, ofnygg i drägtj med hängände kläder; dock var hon illa beprydd med en krans af fviminet och vallmo. Under fin arm en kudde bon bar, en kortlek i handen, koxade långfamt kring lig och klådde gemenlig en fingern»

Lättja var hennes namn, få gifvet af modern i vaggan.

Modren lik den andra var fräck, ocB myfte. på munnen,#»dffbe fin pfir»bgon om, meb fefanbe fofanbe fafer >

(E^toar Don gitf, brog Don d fig D»ar« man Dgon o# <5fif, tffdbb »ar Don i finf fl?ir, af Don fpnf« D»arf ffdbb, etter oPfdbb. 2). @»an*Dn>ifrtn DaM/.t&er d fpelanbe ring« »i« Prufabe fotfar»

2if fante fiffabe fram ufu jforef, od& ^alf*6are br&flen.

©ittjanb’ i fbnliga »i«/ ocf> puffanbe, ppfte fif dljTog.

£>on Dab’ cff efbfprc pd fin Danb, fldf, funber, otb flinfa.

Äättja »ar Denne« egenflige namn, fdrjdfjTcfig allom.

30. ©dlfpnf af änfefe »ar «D«n pngfl af fDefie fre fpflrar:

Gff Dga gref; meb fDef anbrt fd fog Don: fnarf »ar Don efferfl, ©narf »ar Don fbredf i fripp frap/ fndffer oc& banfcroig d fofont. j£>on »ar ffdbb uppd granff, fDer d aff »ar Drbfof ocD ProFof 5 SKingaf, oc& fTingaf i for«; meb frartfar l rpdFfor, otö npcfior,

3?. spappaf, od& fnappaf i tdngb, ocD i Drebb; meb fpiffar cc& liffor. SJunbf omfring, ocb i ring, ä la mode, Dejfiffrnf, 0# fpliffraf. £on Dar opd fin Danb cff fcgfanbe ffepp, ufan ffpre. gldttja Don Deft dr mpd?cf dfDdUen af mdtlc »dr xingbom.

3dmf Denne, fora fDer ocf »dffanbc fram en flinner en fdffc?

40. gnpfte ocD ppfle fd mcban Don gitf, Don ruttabe fof *!&«.,

©om cff marfwin Ddr anj »ar Drufanbe rbber, otf; bropp=bgb;

£on Dar en franfS d ftff ftbfb, inffefab i refreor meb Dumbfe* Suppor att om Dewefb, .btanb frifP baggfbrppanbe brufrcors ©fa« Dåben i fin Donb, ocD Drinnanbe funfa fring armen,

45". ©amf fDer in unber en rutta foDafj ocD pipor i franffen.

©d fommen an, odj fDcnne »ar Sdrnona fiffige Drober,

^UÖ Defer Dan; dr en Ittfiig i fag, fibsforfefig 4?an«fe.

(2lapp »ar fDehne gdng infé fDtr Dé«, »ar uie pd adrftting). SDenne »ar iluftaö fbfgb, od) pratDf ufi bunab, 0# Doffinb.hvälfde de plirande égön med lékarfde lockande afbord.

Hvar häldft Bon geck tildrog Bon fig allas blickar och åtrå.

Klädd fom hon var bob fytftés ifkir, 'hvafken klädd eller oklädd, 25. Svanhvit defs hals, hvarpå lékte i tingar krufade lockar,

Retande röjdes, höljd af floret, den halfbara barmen, fvälld af ömma begä^ och hemligt bjudande njutning!

1 fln hand et elddon hon bar, flål, tilnder öth flinta:

Otuckt var hennes egentliga namn, högt älfevard‘fÖr alla.

50. Sällfam til anlete var den yngfta af des fa tre fyftrar:

Ett öga gret, med det andra hon logj än fyntes hön efterft, än var hon framför med rrippande flég pä darisviga fotter: klädd på det frahlka mode: defs drägt var brokig och rofig, ringad, med fnören i korfs och franfar i! lyckor, och toffar,

35. tilfnörd och fkörtad, på längd och på bredd, med fpetfar och tränfar, iundt omkring och i ring, å lä mode, broderad och firad.

I fin hand hon bar et teglande Ikepp, utan fiyre! '

Fåfänga kallades hon: "få kär för den mefta vår ungdom.

Än med henne kom vältande här en fetlagdér fälie }

40. fnös och pöfte få medan han geck5 han raglade fotlös, fram fom et marfvih: var brufande iÖd i fynén och tårögd } bar på fit hufvud en krans, fom hopflätad hvarftals, med humble-rankor, var virad omkring bland frilkt dagg-drypande drufvorj glas han bar i fm hand och brinnande lunta kring armen,

45. famt derunder en tulla tobak} och pipor i kranfen.

Så han framkom, och denne var Tärnornas kötslige'broder:

Rus heter/hån} är en luftig i lag, tid-kortande fålle.

(Rapp fom nu ej var med i laget, var ute på värfring)

Detta var Vällusts fålllkap och pragt i klädnad och hof-flaf.TO. fiffcr tti <!0r6ftWö *a»«laf, banbfpf, otb »prbHga fn.Mngf,

S6t;ar bon cff fftff MI, pd fått, fom fbljcr, 'ff .01 bom;

^crcuteö, fldtt of mob; af bfob £bg»dbeler £crre, .

£røob fbr <n dngft, o<b qttql, dr t^en titt pjerfa befungnr?

£»ab f&r fwifan dr i tin bug! SSeffdba fin ungbom«*

TT. $8fom|fer, o<b tyn tin fdrgq, fin bp, tin« blojanb« Pinben $rbf»a fin bgon« matbf, fip,ofbrliflige fdgring, , i , s&iflfab, otb bnffab ufaf tyt »daifte 3ungfrur * lonbef.

Sag fine gdfflwr i atbf, nubap døren, otb bagarne libiu ©dff fin« fraffcr i bruf, fbrr dn dlbrcn, tty grdsbdren pppa«.

Sdncf; §&t dr infe befldnb i »etfben. otb alf dr i loppef: ødforn en elb, en firbrn, cff gla«, ett grd«, otb cn blomma; SSrinner, otb rinner, tty ffin, otb grbnffa«, oty Memflra«, om affon; 2J?en ftn« fldcff, fiilb, brdcff, otb forfat, otb »ifinaf om morgon; Sllffd m«nniffo»Jif, fom rbf fbrffoinner i »dbref.

6j. £el i bag, oty fujib, friff, luftig, fogcr, otb rbbert

SWorgon dr faller \ rounn, ffocf»flelnab*ftpf»er, oty b&bc^.

ebben molmar i mull, alf b»ab ødr glimmar, otb gldnffan Cbben Paftar d full, alf b»«b bdr ppperf/otb $&gf dr« ebben fnopar i fra« alf b»db fidr Praff bar, otb firti drt Obben frampar i frdcf, alf-bwab øde fagerf otb ftnf dr;

Obben b»dfer i b»afm, alf b»ab ødr lefnof, otb lif ban ebben rafirar 4 »dg, alf ø»ab ødr atbfa«, otb dlfFa«? ebben flrtfroer dr jfntet, otb gjbr aU ting fif atø »intet CEffer bbben dr ingen frbgb. 9?dr anben dr ufe«

7f. £»ar bl i f »er all »dr luft? ndr bgaf bar infef af fe mer. égaf bar infef liu#« otb brat par infef fora øbre«:SO. Efter en ödmjuk blick, en handkyfs och vördnadsfull nigning, började hon et tal, la fött i uttryck, fom följer:

Hercules, ftålt af mod, af blod en högbördig herre,

Säg hvad ångeft och qval det är fom Dit hjerta betungar? hvilken tvekan är i Din hog? Belkåda Din ungdoms- blommor, Din färg, Din hy, Dina lifligt rodnande kinder; känn Dina ögons magt, Din ojämnförliga fägring, ällkad och önfkad Du är af de wänafte jungfrur i landet.

Tag Dina gåfvor i akt, medan åren och dagarne lida; fätt Dina krafter i bruk, innan åldren och gråhåren röjas.

Tänk: här är intet beflånd i verlden; och allt är i loppet fåfom en eld, en ftröm, et glas, et gräs, och en blomma, brinner och rinner, har glans, och grönlkäs och blomftras om afton flackt,, och ftilladt, och bräckt, och torkadt, och vifsnadt om morgon få vårt männilkolif fom rök förfvinner i vädret.

Den fom i dag är fund, frilk, luftig, vacker och liflig, ligger i morgon kall i munnen, förftelnad, och liflös.

Döden grufar til ftoft allt: hvad här glimmar och glänfer:

Döden kaftar omkull allt hvad bär mägtigt och högt är:

Döden krosfar i kras allt hvad här kraft har, och helt är:

Döden trampar i ftofty allt hvad här vackert och Ikönt är:

Döden fänker i fömn allt hvad här andas och lif bar:

Döden borttrycker grymt allt hvad här agtas och älikas.

Döden är Intet Ijelf och gör all ting till Alsintet.

Efter döden är ingen fröjd, när anden är bortta hvar blifver all vår luft? när ögat har intet at fe mer; ögat har

intet ljus; och örat har intet fom höres:4?roar btifroer flir »av ruft? nfir Propp od> fifit fire fPitb«.

3 fbef m&rfe c»ig« tpfba!

©5 fir i Pfinflan oi ingen frbgb, fber Proppen fir ingens -0»flb ör ocf tudif, ed> fmcif, fber broarfen fir äng, eUcr anba? 2tcb! af ocf ingen brbm fir ufi tben eroige f&ninen!

©olen berga«, cd) broår bag roanffar bon iinfef i m&rfer; 507en Poinmer upp, od) m&rnar igen, broar morgon, ä fpiftej: ?J?cnnifFoslif iefe fäs nfir fbef, en gäng fFriber unber;

$<;. Æoiumeref fllbrig igen? men btir i fbef eroiga mbrPa.

Sbtfffl betfinefs od) tef, fä tfinge tu lefroer i roerlben.

9J?ig fbtgs frfib mig bis pä tuff, ocf) frbgbigc beger,

©Pat tig ei roara brift: ©Pbn qminfolcf, luftige brbber,

©pel, ocb ffing, gott roin, miuP ffing, od> frfiflige retterr go. £ig f? te roara btrebb, fä natf, fom bag, od? an 6gn»blecf, Sr6ja fffll roara tig butb, min alfom*ffiraf!e fpfter §r6ja tbef bfroerrofilbe bebfirffar jorben, od; baftoef»

4?immet, o(b alf (Elements btnnb gnbar, odi atta gubfnnor^ sStbfl, od) tben fibleff bon firs at« lefroanbe ntoberr od) amma, #on ffflt btifroa fin alt*baga gfift, od) linjlige bivrøif!*

EePflr, od& S&je fber bo$, meb ©ffimf, ocb oU' artige sjjufcm. Sämfe tbe tre (fine tfieftige tärnor,) näbegubinn-or ©amf ftelfésroitjanbe blinbe, gull#roingabe, nafofe, fnfitler tilte, meb pitar, otb blofj, od) boga berofipnabc fFpttens loo, Sb«n bierf»binbanbe, troinganbe, ffinganbe, rofilbige Fimpens J&bgmobäjbfimpanbe, finne = berbfroanbe, flribfame biet-fen,

§réjaé ©ons tin jagt ffet tbenne beflfilfa,

®?era, min ^eraile#, bbrs 3ag b«r tre fribofle bbttrart £btø I« bfif boi mig fer, lif' i bpgbs mm af otifa fpnbe*.hvar blifver all vår luft? när kropp och fjäl äro (kiljde i det mörka eviga tyfta!

Så är i känflan ock ingen fröjd när kroppen är ingen;

hvad är väl lukt och fmak der hvarken är lif eller anda? Ach! at ock ingen dröm ofs bjuds i den eviga fömnen!

Solen nedgår, och hvar dag byter hon ljufet i mörker, men kominer up, och klarar igen hvar morgon til (kifies: Icke få männilkans lif: när en gång det hunnit gå neder. gg. kommer det aldrig igen, utan blir i det eviga mörka.

Detta betänk; och lef, få länge Du lefver i världen.

Följ mig;, gå öfver til mig; på nöjen och roliga dagar Ikall Dig ej vara brift: Nej, (könheter, luftige bröder, fpel och fång, godt vin, mjuk fäng och kräfliga rätter Ikola beredas åt Dig både natt och dag och befländigt.

Fröja (kall vara Dig huld, ja hon min kärafte fyfter, Fröja hvars vidfträckta magt beherrfkar jorden och hafvet, himmel och all' Element; bland Gudar och alla gudinnor aldft, och ädfaft hon är; allt lefvandes moder och amma. Hon (kall blifva Din dagliga gäll, Dit behagliga fälllkap: lekar och löje ockfå, med fkämt och retande kysfar, jämte de tre, hennes (köna tärnor, behagens gudinnor, famt den tilgjordt blinde, gullvingade, nakne och fnälle, Lille, med pilaf och blofs och båge beväpnade (kytten; Den hjertbindande, tvingande, ftingande, väldige kämpen; högmods-dämpande, finnebeiöfvande, flrid farna hjelten, Astrild Fröjas fon; han (kall Dit jagtnöje (köta.

Mera, min Hercules, hör; jag har tre fryntliga döttrar; dem fom Du fer här, lika i dygd; men af olika lynne; .iof. JLattja, ocp 2*attja, fa ^efo fpe tnå, ocp glåttja tpen pngfh; ^>ierfonS Parn, gob ocp ppfligc tärnor, ocp fpfirar

tlåttja gbr ingom men; dr from, ocp fpafer f »erfom; gittja g6r inte rumor; far facpttiga fram; brifmer ingen; Kåttja gtr altom luff, dr frdcf, ocp f&ner i dfPurb. no. Äattjan dr »aefer, ocp »afer, ocp qroitf uppd rotef, i »dnbning. glattja far pif ocp bit; fnart ter, fnart gråter of ingo;

Edtflpnf, flåter, ocp fraf, o* idgger atjinte pä pierfa.

Spege tre fpftrar tig tit tjenff ffole ftunbtiga fldnba.

£»ab i titt pu$ ocp pof g&ri fa rf, ffota fpe famme fpfla. n<). £&ttja ffat 6dbba fin fdng; ocp £ättja ffat fbf»a fin Pgon; EUttja ffat todefia tig upp; oef &attja ffat Ptafa tig elb upp gUttja ffat »ara fin ib; Dtp glattja ffat »ara titt nrPef; glattja ffat flptfia fin orb; tina faPer, ocp drenbe brif»a.

Spege meb famf min fon, £er tpera fam*q»eba Probtr, 120. Sig fil Hen# ffota f!d, frdn morgon, alt in uti morgon.

2lu6 titt pemfiga rdb, ffat mdfira tit pof, ocp alt up»atpf. 2ljiril& pmff meb 4>er Kué, tin fib ffota tdmplfga förta;

©org, ocp fam»efei»agg fPrbrifæa meb altraspanb ap#fpet.

SBort meb papper, ocp Ptecf; Port PPcfer, ffirftar ocp pennor; I2f. ©fulte fu fmitto fin panb, tin' abtige mifclf*p»ife finger r ©futte fpe fldtfia« i Ptecf} guru »ilte fu Sruffugun wiffia?

©repe fu en unber finn, riter fomme »ib pall, etter panben: fjftip! ffulte Pfifroa fin facf; p»ab ffulte fult fpftrarne fdja?

©ubte fig ©Prifrear' ufi fift PlecP; tdf (Tletfer ocp Cicfnar 130. 9J?6ba fig i fin Pof; tef «5?dfare dirftar, ocp difror.

So dr af dbtare Ptob; tin dff fpef ffulte »andpra.

3J?en fper fiben tig Ptefwe Tång, ocp fftitte fig pdnba,IO

103. Lättja och Otuckt, få heta de två, Fåfänga den yngfla; Hjertans barn, goda vänliga tärnor och redliga Syftrar.

Lättja gör ingen Ikada; är from och fpak i fin lefnad; Lättja gör inte rumor, far fagtmodigt fram, drifver ingen; Otuckt gör alla nöje, är fräck, och djerf i fin åtbörd.

110. Otuckt är vacker och vaken, och qvick uti rörelfer alltid. Fåfänga oftadig är, än ler än gråter för intet, gladlynt, höflig och mild, och lägger alsintet på hjertat.

Desfa dre fyftrar Dig til tjenft hvar dag Ikola vara.

Hvad i Dit hus och hof behöfves, fkola de (köta.

115. Lättja fkall bädda din fäng, och Lättja om afton Dig föfvaj Otuckt fkall väcka Dig up; och upblåfa éld i Din kakelugn: Fåfänga ftyra Din hog och Fåfänga rigta Dit arbet,

Fåfänga föra Dit bud, Dina faker och ärenden drifva.

Desfa tillika med Rus, min fon, deras famqveda broder,

120- Dig til tjenft Ikola ftå från morgon altintil morgon*

Rus, Dit hemliga råd, fkall flyra Dit hus'och Din hemfed. Astrild til fkiftes med Rus, din tid Ikola lämpligt förkortta, forg och fam vetes agg fördrifva med många flags ap-fpel.

Bortt med papper och bläck, bortt böcker circlar och pennor: 123. Ikulle Du fmitta Din hand, Dina adliga mjölkhvita finger?

Skulle de fläckas i bläck: huru ville Du könet beföka? klappade Du en kind, eller komme vid hals eller handen Fy! man Dig gåfve til tack, hvad Ikulle väl Flickorna fåga? Söle fig (krifvare gerna i bläck, lät prefter och djeknar 130. möda fig vid fin bok: gif Landtmätarn cirklar och fifiror.

Du är af ädlare blod, Din ätr det vanära Ikulle.

Men om tiden blefve dig lång, och det Ikulle bända3ff en ofibig luft fTPuOTe Sinba fin fug Hf af Idfa*

©<5 mare fig befalf fljen fjdrlige Cdrare Nafo,

I3v 3 fin giHiarfjPoiiftj Amadis, Marcolfus, 0$ anbre,

©cm i gemen dro fvptffe pd DanfT; Melulina,

.fiepfer Oftavian, gincf 9iibbare, fffn Magelona.

©amf ff)tn frbfDrife (årUfS-Idrbom«;fuUe Diana,

©djdfer Amandus, fpff' Amaranth', Eromena, Chariclia,

Euriacus, Fiametta, Califto, le Cento novelle,

Ublfpegel, om fan dn dr ndgof grof, otf> plump uti pupar, 3dmfe ffen fibf6rbrijiige Clou«, bbr oef infe f6ro4;ta5.

9Jdr tu nu fotnmer fif bbgre fbrftdnb, od) miffb uti Idrbom §)ppare blifm' dn ctfl' anbre; fd fdä, od) idgg uppd bUrfn,

La Macaronica di Coccaj, Rabelais, La Lucerna:

Picaro, famf Picara, La Pippa di Pietr' Aretino,

©amf ffen pftgfsfliliferab* Rhetorica delle Puttanej Sdmfe froab mer uti $lattjone6 pmnoge Bibliothec fm«. Si«ttjan dr ()dr uti fdrb; ocf> fon tig mdflcrlig bfrøa.

<£fjce dr oef en bof af fpra regernnbe Äungar;

Sfer i fu nogfam luft, ocf> frbft, oå> nidngabanba finner,

£if fin fib« fbrbetf (fbrbrif jag dtnabe fdga)

£&er i mi finne La bete, Triumf, 9fu$, Ärpippa, ®?anelfc; Sdrgnn oå) 53?unf« fjter bo«, ©tprsmdff, j?arniffcf, 0# Semforf, i^f. £ppFen, spiffela pnmp, Srapefer, od) sprimer, oå) spiFeffe, Sbrdbfpef dr oef en Cufl, i Sicfsfatf, ocb 2f(t« boroerie. damen, oef Sruenfpef, uf od& in, gbrfebren oå) 3ri«dj Otb fimab f(jp JiEa mer dr, fom tig fienar i bfning.

£«ttjan dr &dr uti gobi &on fan tig lefarnc Idra.At en otid!» lurt förledde Din hog til at läfa; vare Dig anbefalld då den härlige läraren Na fo i iin konft at al'.ka; Elifa, Siegwart och andr», vanligen tryckta på ty fkaj och Feodor ocb Maria,

Ortc-nbergfka familien, Miinchhaufen, Louife och Robert, lamt den tröftrika, fulla af kärlekens lätdoin, Pamela,

Rudolph von Werdenberg, Frans von Werdenoch Hermai n von Unna, Andelkåderlkan, Frun med Muftacherna och lilla Peter,

Uhlfpegel, om ban än är något grof och plump uti kysfar, jämte den rolige Farliga vadet, bör icke föragtas.

När Du nu kommer til högre förftånd, och vill uti lärdom öfvergå alla andra; få läs, och lägg uppå hjertat La Pucelle, Rabelais, Guerre des Dieux och Chevalier Faublas,

Les liaifons dangereuses, Mes Fredaines och Oeuvres de Grecourt, och i en högre ftil Therefe Philofophe, alt på Franlka; jämte hvad mer uti Fåfängas ymniga bibliothek fins.

FåfäNca deri är lärd, och kan Dig mäfterligt öfva.

Eljell finns ock en bok af fyra regerande Kungar, hvari Du nöje och tröft och mycken anledning finner til Din tids förderf, (fördiif jag ärnade laga). J.

Deri vi finne la bete, trumf, bafia, fpadille, manilie, gasque, och tournée och todos; quadrille, I' hombre och femkort, borton, piket, gråpois, tipp, pharao, quinze, jafs och träkarl.

Brädfpel är ock et nöje af många flag, fäfom Tricktrack Dam, och uppenbar orätt, Verkehren och fchufter och raffel, jämte hvad mera det är fom kan Dig tjena til öfning.

Lättja är här uti fnäll: hon kan Dig fpelfätten lära. Djupe beflnnanbe ^iertt«Broff$ bbg« Bafiniffe fraffor

gip fom en orm; fpe toiUa fiff bufirub, otb PrinPia fin biffa*

£®ar»fe flubera ? fu blir {jmarf Doffcor, spreft, eller Slbbof.

fu fä Ipftin 4 3agf; farffl albrig bprPa Diana j Bpflr’ otb fbPia ft fl?og«5 far«, rann’, otb gibra fig omnPj i6f. 2B4ga fiff pnglinge blob mof bibrnar, otb farlige (tijon;

Äittja min ungbom« rufl, min boffer, otb ilfPlige Iif«frucbf/

©Pul fig fbra pi jagf, fom bierfaf, otb rifn>e mi -fpfta: fXibiur, otb binner, af bulb, ftoan*^roffotb lene fom ullen;

9ff fbfsfutfer» brppanbe>mun; rbbe*rofenbe lippnr?

ärlige fiffige biun ftn<ljufUge, foglige firnor?

£i(}ige, Pinlige, mobige, frobige, P4fe mabufor:

©paPe fom biggianbe lamb; otb wilbe fom biorfar i brunffen.

Sbfb’ iro biuren, uppi fpem fu fPal/ bf»a fin mnnbom.

2fftril& »ef fbera fpin 0$ Pan fbem arflign toingia:

fnar«fofa flal fin garn upflilla, meb limpa.

©illia Pan batD otb gifbra meb lift» nir Såttja bcgpnner 5814«’ f fiff bovn, otb bunbnrna janPa, fi fPal fn meb bievfan«*

£uff, otb nbje f4 fe buru biuren i game befnirja«:

#4r giref an? Äbn Stfirilb ban filler, otb fpinner, otb jTiufer.

JÖfning i tonpn, otb ffaff bembbar rpggen, otb, armar, gitbf’ otb rinna nti fb?n fom bar fbrmptfef af bilfan.

©narf ir tf bga fin Po«, om billen fpringer i Plingan:

©narf ir en bal« afbritff, om bitfen fnafwar, otb jfbrfer.

58orf meb fibana leP, fb*r bgon otb bal« flir i »iba. i8f. ®ocP meb miffa få mide fbef fPe: fin bifl lira funibla ©Piuf’, otb rinna fe ring« fi mptfe fom fberuppi (bpen

Slfl60- Velenfkapernas djup och det lärda Romerfka fpråket fly foui en orm, de villa Dit hufvud och (kada Din halfa. Hvarför ftudera? — Du blir hvarken Doäor, Preft eller Abbot.

Är Du lyften på jagt, Du behöfver ej dyrka Diana, ligga i (kogen på lur, löpa kring och göra Dig omak,

våga Dit unga blod mot björnar och farliga leijon:

Otockt, min ungdoms luft, min dotter och älfkade lifsfrugt (kall Dig föra på jagt, fom roar Dit hjerta och finne.

Rådjur och hindar, få hulda och hvita och lena fom ullen 5 altid föta i munnen, med Läppar röda fom rofen,

käiliga, fäfliga djur, behagliga, fogliga tärnor,

hitsige, kitslige, modige, frodige, nöjenas nympher; fpaka fora däggande lam, och vilda fom hjortar i brunften.

Desfa äro de djur hvarpå Du bör öfva Din mandom.

Astrild vet deras fpår och förftår at artigt dem fanga.

Astrild fnabbfotad utftälla (kall Dina nät, och med lämpa. Kärlekens konft och förfåt han känner: när Otuckt begynner blåfa fit hom, och hundarne drifva, med innerligt nöje (kall Du få fe huru djuren få lätt i näten befnärjas.

Då det gäller: Stålt Astrild han mattar, ochfpänner och fkjuter. Öfning i vapenlek är möda för rygg blott och armar.

Fägta och ridå må den fom öfverflöd har af hälfa.

Snart är et öga Gn kos om bållen fpringer af klingan; fnart är halsbenet bräckt om häften fnafvar och ftörtar.

Borrt med all idrott och lek der ögon och t^als ftå i våda. l85' D°ck med varfamhet lär Dig likväl, at ftyra din ridhäft,

(kjuta och rida til rings, få mycket fom du kan behöfva,air lu mä {Fpni »ar’" af abelig ått, o<b mer dn en bønbe;.

©antfa gibr ingorn onbf? bånf« fan lin bdlfa bemara:

Danf« en- 5^lfesbot drj banf«' lifar alf arbef o<b omaf.

190. Sngen om affonen Är fä frbfft ban (Fulle ju banffa.

Oanf« Är en dbele fønfl, gbr gunfl M fruer, etb jungfrur.

2Bil lu b& flormar o

Slin fon Äu*7 ufi fannor etb fru«; ufi gruf--farne bdfar,,

Sig ffar bfrøa meb art,, ocb briaa. pd. mdirfl'tr ocb b&ørr:

139?.. Sommer f fdlf mof lig. en flocf. af fucbfige. brbberi

Sapperf fdffer ban: an, meb fäban en ifmer, otb alfmar,.

911 ban i lifTa fiunb, fFal fdffa fbe mobige bielfar,

(©om rdffsnu flobo fdcF, od) fbne) font ojear i golfroe.

Somme. fber bo fom mil, ban- mer fbem; mbfa meb alfmar.

\i00t ©fd (Fble frolfga bi, gobe,. gamle,, rodl*6froabe fdnipar,

gitanjiman,, Monfieur A vous; otb SBdlfFe. Signor, Vi-fo-brindis Otb fbr aa’ anbre. fbruf,, fbem rebfige ©ttxnfFe, ©bff>dbr*brori 3emfe. fben: albrig oforfligt SpfFcns ©auf bu rein «au«' £an$.

SPpfibr etb .frodrb dr’bdr intet i bruf, fbr ©langer ocb, 95?brfer,, 2Df. 9J?orgon(liérnor,, fplfe Granater otb bnlfwe Ganener:-.

@ö bdr i fmang (lore §8arfenmeprr> bullar,, otb bolfar,, gplfe pä brdbbj biupe funtlar’,. otb bumpar, otb, bbø« bocaler;.

£ugg,, flicf, flå, røari längf bdr ifrdf, (bocf fomlige bidfar ginna« iblanb, fom napf funna läfaf, otb. bnfma fbet laget.);

210. Siuf otb lob dr bdr infeM bruf:: man fdffer i. fldlle,..

Slarf 9?enfl min, SBatberatber,. en 9J?en$cr, otb fiujlige Sietfer.. fifinfbauroer, 9J?o(FäfcIler, af gubarna briefe«’,, otb dlfFa«..

©panffe fber*bo«,, 3llifanf,, JBIancf »aflarb, otb fbfe (Tänatfer.. ^Werfifoun«,, flaref gronfiniae,. otb SrnnfF. min,, i: nbbfaa..At Du må fynas af adelig bord och mer än en Bonde,

Danfa gör ingen ondt: dans kan Dm hälfa bevara,

, dans är en medicin: dans hvilar från arbet och möda.

190. Ingen om aftonen är få trött at han orkar ej danfa.

Dans är en ädel konfl, fom (kaffar Dig ynneft hos könet.

ÅKkar Du ftormar och Arid? Min fon fkali föra baneret.

Min fon Rus, (kall i kannor och krus och i Aora pocaler öfva Dig lätt, och lära at drilla på vander och höger:

195. Kommer i fält mot Dig en flock af fugtiga bröder tappert Att anfall han gör, med fådan ifver och alfvar, at på en liten Aund han fäller de modiga hjeltar (fom nyfs Aodo få käcka och ftålta) fom ox»r i gålfvet.

Komme då hvilken fom vill, han vet at dem möta med alfvar. Dig fkola troget ftå bi gode, gamle, väl öfvade kämpar,

Fransmannen, Monsieur å vous, Lombarden Signor Vi-fo-brindisj och ibland alla främft, den redlige fvenlke, godt år brorj jämte den aldrig otörftige Tylken fauf Du rein aus hans.

Bösfor och fvärd ej brukas, för mörfare här och haubitzer,

morgonftjernor, och bomber, granater och lätta canoner

gå här fpetsglas i fvang, flora remmare, muggar och bålar, fyllda på brädd, djupa tumlare, horn och höga pocaler. hugg, flick och flag, icke tåls i et lag (dock fomlige bjäsfar Annas, fom knapt kunna hållas i Ayr, och ällka at gräla)

krut och lod är här icke i bruk: man nyttjar i flället

ägta Renfkt, och Dragon, Ärke• bifchoff och ljuflig Madera. Mofel, Champagne och Bourgogne af gudarna drickes och SKkas. Xeres, Canariefec, Alikant och Tinto och Rottå.

Steinvin, och vin de Lunelle och gammalt Franlkt, blott i nödfalL21?. 3Æmfe Cfaref, £ppocra#: ocf) flerbanbd Ipflfige brptfer.

©fban Ær otf go» bl, fom 2\w$ ff (ti bringa p

SBrunftoig# 50?umma, ^ofmctf; ©arfcp, otf» £albetfla SBrpban.

3crb|l.o(fj S?ofTocfer ét;!,gpni^ibb, wf» 20cftgbtaj«9?MfFa;

Rnijnaf, otf)’9?umeleboi#s nun bort meb Xuiuf, odj Siaflrum.

øiÆr nu bfÆfe# alarm, od; bunbra# i trummor, otfj pufor:

Pbfn Ær gifrøen, j£>olå: 9tunbk — rtmbå — babirietla;

©Ætter i brbfle fiflifa, (9oit?åfyrt brorf otfj fattf bu refn au# £an#. £&gre glpgclen Gommenberar Monfieur Avous: fbcn 1

ZBÆnflr’ in furia, froÆnger bÆr fl,t Colonel Vi - fo • brindis.

£Ær gÆffcr an, balft, belf; ©Æ& an, in floribus bal# auf:

Ætorl«morl* puff; in ein fåtucf, onr tuef, one febmuef, one barfrrøiftfi.-More Palatino, tre pÆ* ra, ne gutta fuperfit.

&&r fÆt# an ufi For#, o<& i qrøÆr; uppÆ rab, otf) i runben,

4?Ær fÆtter an brøar uppd fin man, bÆr flurta# oefc jlorma#»

£>Ær Ær butler, edb b<Sr Ær flnp, bÆr forta#, otf; Ælta#.

jøÆr mon SBarPenmeper brummere gabn, meb be biuper - j^atf.man# bbge bocater; o<& J&ertre* brprfi» ^äGTanbe boffar,.

Strtotteri bringe# an, frif.«brøife SBrabanbiflPe pipur $

SÆmte tbet altcrffbnfle Serginffe tobaef, fom i flaben gin«; bÆr Ær etb, bÆr Ær tunfa, gif fpr5 lÆf=gniflra, lÆf rbfiav ©Æfom i 9lobi# frog fbe nu fltfia 6lanb etb uti birnban,

J^uö gÆr onwfjÆr, ^atr manar, od) trugar, ban $irfer oe& prfer*-3n»fit fbe# at flriben Ær ad* Stf tbe mobige FÆmpar JKagtar bÆr en; en flapfar, en fiupar, oeb fatta tb* bop* foit,

2BÆlftt bÆr en i bÆnef, fd rdnner en bufwub i »Æggen.

<£n ger op anban, ocb alt; en fømnar, 0# fiftoar en annan;

Stnnor grdfer, peb ter tb«*» frlbit; en fttftr etb qrøÆber, _gl5- jämte Ciaret och Port och flera retande drycker.

Rus har ockfå godt öl, fom fedan han bjuder åt laget Danziger doppelt bier, Briinnswigs mumma, halberfla Breyhahn Zeibft och Roftccker öl, fanit gammalt Weftmans och Rofens Porter och botfen eal: men borrt med tallflrunt och bult*öhl.

220. När nu blåfes alarra och dundras på trummor oeh pukor, gifves löfen, holå, hurra, rundt om, drick i bottn,

Öfver-commando förs af Godt år bror och fauf Du rein aus hans, öfver den högra flygeln å vous har befälet, den vänftra fvänger in furio fram under Colonel Vi • fo • brindis.

925- Här man trycker och foflar, fälz an, in floribus hals auf

Korl-morl-puff, in ein fchluck, ohne tuck, ohne fmuck, obne bartwifcb: fup fom en ärlig fvenfk, tre på rad, ne gutta fuperfit.

Brorfkälar drickas med arm inom arm: man danfar på fkarfven, här om hvaran hvar manar fin man, här glammas och ftormas..

230. Här är buller och här är gny, här forlas och ftojas.

Remmare här vandra läget i kring, och följas af djupa» dryckeshorn och pocaler, och fina ofiindifka bålar-Artilleriet föres fram med krit-hvita holländfka pipor, jämte Virginilk tobak, den bäfla foin finnes i- fladen..

235. Nu kommer eld, här är lunta, gif fyr, lat gnifira, lät röka.

Här fom på nobis man fitter och fer knapt ljufen för dimman-Rus går omkring, han manar, han trugar, han bei och befaller ända til defs at ftriden är all. Af de modiga kämpar raglar en' här, en fnafvar, en flupar, och hopvis de falla.

24O. Ramlar en öfver bänk, la ränner en hufvud i väggen.

En ger op andan, och alt; en fomnar och kifvar en annan; gråter den andra, fa ler den tredj,e: en fitter och qyädér»(Fn plitar dffPog, o

Dricf fil bager dr liu* otf> fbmnen rinner i bgon:

9fdr fom folen &on dr :ufi ndrnufle frappa 4il upgäng*,

£dgg fin bgon iop fd fommer ifbfcfie fbmnen,

©ibr fig alSinfcf q»al: »ar alfib luftig, dc^ forg*fii:

2?o. 9l

Ä&ra fd »dl fom fPam dre »inb, tå) namn ufan ingidlb.

©ibr {i»ab fig rinner i ^ug': fp fig cd& fin*liPa Sunfar» ©Prif»en dr ingen lag, fbr farwor Ibpa fmd gofiar:

SSbnber oc& fbpliPa pacf, man pldgar fTrdcfia meb lagen.

2f5". ©pinnelen i fin garn beftricfar fpinfofe ropggori

©efinga fnorra fig uf; ocf> flippa fbc 'brummrmbt brbntfat. ©dban dr almen a fog: fpe faffige fafna, befndrjaSi ©folfe o$ ftore gd fri, otfc flippa f$e frodige ©roffar. m min éyttcuIc fomi ufan '$bgre befdnfianbe fblg mtig. 260. SBdgcn dr jdmn, o $ breb, blanb tofor od> liufliga liljor, 97?aPliga rinner $an $dn, gcnont dngiar 0$ fud&fige bdlber, ©Pogen dr Ipflig, ocfr qroiftarne fuH af qmiffranbejfoglar. 2llfPibn* fruktbare frd, pomeranijcr, tå) Canbiffe brufaor., Sllfldbe*, bdr tå) ffjer »ib »dgen d bdcfarne finna*/ s6?. 9Mnge fmd menlbfe biur, man fer fper fpelanbe fpringa,

Ädllor ,ocp lefwanbe »afn, fbrbelf ufi mdnge fmd bdcPiat,

DitifPa fd fadjjfliga fram, genom blanfe fmd gTiffranbe fienar, Sben f»ale »cftwinb furrar iblanb, ocp rnffar i lbf»cn, ©pribqnb' en liufwelig lutfcf, af blommor 0$ bdlfofamm' irfer,En plägar älfkog, en annan domderar fom

allä fju tufand*.. Summan är den: när alla gått af och: leken är (lutad,.

prifet då tilhorer dig: dig hembäres feger Och ära..

Drfck til dagen är ljus och fömnen rinner i ögat..

Och när folerr har kommit f. närmade trappan til upgångs. lägg Dina ögon ihop:: då kommer den fötafte fömnen.

Aldrig gör Dig befvär: var altid luftig ochforglös:

Agta ej fåfängt beröm, ej förtal, ej (kam eller ära:: ära få; väl! fom (kam är en flajgt,, et ord: utan mening,, gör hvad fom faller Dig in: ty för Dig och Dina gelikar finnes ej någon lag, blott barnungar fpringa för masqverr bönder och dylikt pack man plägar (krämma med! lagen..

Spindeln fnärjer i vafven den fvaga magtlöfå myggan , getingen furrar fig lös,, få väl fom dé brummande brömfar,.

Det är en allmän lag:: de fattiga faftna och fnärjasj, ftolta och ftora gå fria och. trotfiga drottar ej kufvas.

Nu. min Hercules, kom. och utan betänkande följ. mig..

Wägen är järnm och bred, bland, rofors och. ljufliga liljor,,

makligt han flingrar fig; fram, genom ängar- och fugtiga dälder,, (kogen är fval, och träden af qvittrande-fångfoglär fyllde.

Alla frugtbärande trän, pomerantzer och candiike drufvor,, här och der, öfver allt vidi vägen; och; bäckarna finnas.

Månge fmå menlöfa djur man; fer der lekande- fpringa,

källor och rinnande vatten, fördelädfc i många fmå bäckar,, filar fig fagtmodigt fram genom, glätta glittrande fienar. Weftanvinden hviner ibland' och prasflar i löfven, f&rider en. ljuflig luckfe af blommor och: läkande örter,, ©ufar i fai&tan bbn, ufl (Tuggan, oc$ locfar i (Mimen.

Mtt dir fdcft b»nb bdr bgat fer, od) fbffcrne frdba,

Som, fom £etcule, fem; uf-an bbgre betdnfianbe, fblg mig, ^cvculcé bfaerfalf, fom en ung etb btø'fl« Jg>errc,

2Bar uppä fprdng, (lefl til, otb »ille nu fblja gru £u(la:

3 tf)tt en annan fom, i gru« bamn, menfTelig onfebb,

£>ocb iefe raenniffia; men en trofnfl dble gubinna,

£>on »or febig ufi fin gdng, o<b »prbig af anfeenb, ~

SOBigtiö « tater, fuD meb nlfæar, od) dbrlig of upfpn,

©run amber bgon’ otb brdnb af fol*(Tin, mager af bulbes SXctilig i brdebt, fnibbttif, nf ftlfwer* btdncfianbe ffdbnaf,

©Idff otb rdff, otb (Titir, pd fbef dårlige gamle meneref.

£$enna (de up fin munn, 0$ talte meb alfæarfdm orbom:

<åetculc$ dbet nf dffs fil dra fbbb otb erforen»

#»art »il tbetfa? ©e til; ©tat (lillas flif ad)t otb befdntf tig,

2Befl fu ocf (jo tfjen dr, tb«» meb tig fnatfar i Ibnbom?

Sbcnne tbc« pipn fd fbt tig fliflrar, od) loefnr i brbmnri £ng iefe Idt felign rdb af fben tig itfe befdnb dr,

£benno fom fbr tig flob, fben fu mentfl »nrn gubinnns #r ifrd ©fpgia puff, bin flpggc« bofier o tb alfler.

Cufla ger bon fig nnmns gru Eafla meb rdffn mon beta.

Cotb om lafler etb (Tam dro lufis om lufl fldr l obpgbi ©iaign meb nit fog, mon bon fig fniln gru fiufla. j(>»ab gificer bon fbr rdb? Øub frbfle tben fber uppd liter:

£ons bon feber en »dg bdbe jdmn od) breb ufan omnf,

29^. Ocnf rdff frnm, i fbrberfs ban gliber nU mnfelig uf* df Cuianbe; Idff til gdng« s men bra'tf, o<b brattar’ 4f dnban,

3n* fuTar med fagta dån i (kuggan, och lockar til^hvila.

Allt är täckt hvad ögat här ler och foten beträder.

Kom, kom Hercules koin, och utan betänkande följ mig.

Hercules öfvertald fom en liflig lättretad yngling ren var på fprång, (leg tii, och ärnade följa Fru Wällust': juft fom en annan kom, i q vinnos och mcnfkelig fkepnad, dock icke mennilka, men en trofaft ädel gudinna.

Hon var fedig uti fin gång, til väfendet vördig, jämn i fin åtbörd, och full med allfvar, och ärlig til upfyn, brun under ögonen, bränd af folen, och mager til hullet: renlig i drägt, med hvit, fom lilfver blänkande klädnad, flätt och rätt, men ren, på det ärliga gamla maneret.

Denna uplät fin mun och började alfvarfamt tala.

Hercules ädel til börd, til ära boren och utvald, hvart vill Du gå? Se til, flå (lilla, gif akt och betänk Dig. Vet Du väl hvem hon är fom med Dig fnackar i löndom? hon hvars pipa få ljuft Dig dårar och lockar til drömmar? tag icke häftigt råd af den fom icke Du känner: denna fom inför Dig ftod, fom Du anfåg vara Gudinna är ifrån Stygens brädd en afgrundens dotter och alfter.

Wällust kallar hon fig: men rättad hon Last borde kallas. Dock om laden är välluft, om nöjet beftår uti odygd, billigt då med allt fog hon namn af Wällust må bära.

Hvad gifver hon för råd? Gud tröfte den deruppå litar: hon: hon leder en väg fom är jämn och bred, utan möda ända fram til förderf: den halkar fmåningom utåt fluttande: lätt at gå: men brantare Händigt åt ändan,. 3n fif fbcfs fbcr dr infcf mer ^.dlb: f^cn rcfanbe mdffe,

Rdnn ocb rdnna (il rM ban ffbrfer ocb ffabnor i afgrunb’n. £bcr bonom fjarm, jämt ånger ocb me, ocb dwaranbe jdmmer, ©amn>efe«*flgg, d# qmaf, fben obbblige maffen, ocb elben 2J?6fn meb tpen gap, ocD anamma fil <5mige plågor.

2Baffa min mån, fe fil, ft fbcnne blir ånben å frbgben,

©om fig fbenna få ffbnf afmålar, ocb bilbar i finnet!

9?cj, min fon, icfe få 5 fil fdlbcfc parabi« ingen 30f. SfidPa« i fd måffo; fbmn, ocb ru«, ocb lePar, ocb Ibje,

S&ra fig infe fbcr in: S?rn ibPefamf arbcf ocb omaP,

SlpPferf fefmerne, luft fil å&rligfjef, alfmare mi«bom,

! Ceba fig in uppå min’, fbef dr bpgbene« flcnige fofsfpor,

Wm mdg ban dr uti fbrflone frång, blanb (lubbar, ocb ffenar, 9J?ubbig 0$ ojdmn, biup, pcb berøexf meb fifflar, ocb fbrne,

95dr alt upfire flidlf,. mot månbligt Placfar, ocb Plpffer,

£it$ emot dnbant fbcr tig; frbffan ocb Clifman.bembfe ©fprP, ocb Srbff; ffje rddPia fig banb, tbe fiJbfa* fbe fpfta*

. 3n fil fbei fin fot dr fdjtab, ocb’ flabber å banen,

3i?. ©em feban dfmen, 0# gob, fig fbrer i faligbc$ ballar.

4?5r blifmer omaP ocb arbefe I6nf, fin mbba bePvbne«

9J?eb obegripelig bugnab ocb frbgb, fnmt emign lifa, OfbrmanfPfiga nbgb, ocb gldbie fiff bierfa befpffar Su fd finner i |>&gbene ndb, ocb fdcfelig pnneff,

jf?oi bdbe qminnor ocb mdn; fu fdgna« ocb dbra# af allom.. 5t’6ja meb benne« fon i tbem (Tp fom pnbbor ocb ormart groja meb bran.e« fon, dro farlige, fPablige gdflert Ciufliga frdba fbe fil; men fwifa meb ånger, ocb pmfa,

4>dlfa, meb mob, ocb blob, gob|, penningar, beber ocb dbran,ända til defs der är ingen hejd raer; den refande måfte fpringa til defs han flörter och djupt i afgrunden faller; der honom harm, och ånger odh ve, och evärdelig jämmer, fam vetets agg och q val, den odödlige mafken, och elden möta i fvaljets tljup och anamma til eviga plågor.

Wakta Dig derför min vän, fe fålunda lycktas den glädje fom hon Dig målar få (könt, och nu Din inbildning dårar.

Nej, min fon, icke fa; til fällhetens paradis ingen fålunda närmar fig: fömn, och rus, och lekar, och löje föra Dig icke derin: men idkeligt arbet och möda, nyktert lefverne, luft til ärlighet, alfvarlig visdom, leda Dig in uppå min, det är dygdens fteniga fot-ftig.;

Min väg den ir i begynnelfen trång, bland Rubbar och Renar, måddig och ojämn, djup och bevuxen med tiftlar och törne, ftändigt den upföre bär, med farliga branter och bråddjup tils emot ändan: der, Dig tröttad och klifvande möta Styrka och Tröjl: de räcka Dig hand, de Rödja, de lyfta, ända til defs Din fot är fäftad, och ftadig i banan,

fom fedan jämn och god Dig förer til fällhetens falar.

Här blifver möda och arbete lönt, Din vandring bekrönes med obegripelig hugnad och fröjd, famt evärdelig hvila, oföränderligt nöje och glädje Ditt hjerta då tjufa; då du finner i högdene nåd, då vinner Du ynneft både hos qvinnor och män; Pu hyllas och äras af alla.

Fröja med hennes fon dem fly fom paddor och ormar:

Fröja med hennes fon äro farliga, ikadlige gäller.

Vänligt nalkas de Dig; men fvika med ånger och ledsnad; hälfa, och mod, och blod, gods, penningar, heder och ära ©fidra fbe fltiom todrb, ocb brifrøan 5 fpffon ur btifønf.

2frmcb etb bdn etb fpoff,onbf famrøcf cd; frdntfliga pfdgor, Cnnna fbe fbcn, f ^em bpfer? o tb fbe«, f&cm frdmjar ocb itffar; ©d ibna f^cf fort, bort meb fdbana gdfter ur bufef:

fdg« »(tro bloff, ocb Minbr bed; fndllcr od) burfig?

Cifen af tsdrfi meb blof ocb pilar, 0$ boga bemdpnab» ©uar^fofab, ocb f&rfebb meb flpcbfige gpffenbe roingars ©ant dref, J£>an dr bfoff of cif blpgb; flamsnafen af dbra*

SBIinb nfi »effi men flof, ocb fndff afi fifler,. ocb argbtf*

£ifen ocb fdff ufaf tpgbr en oipFS»fogef af upbof,

Edm bonont tmngarna? brdcf ban« boga? gbr pilarna flunipa; ©fdcf ban« faefer, o i) etb, meb arbef, .ocb dbrlrgif upfdfi 5fp ocb fdtbt’ tefe minber å rpgg (fom Sarfarna feb dr)

Drif borf JLdttfa, fd frlf« idfe &dttja> fd fttinner ocf gtdttja. Jlué fbr bdr*uf, meb firm mel, od) fu«, otb ban« prene fdlffap: £p fber 2luS buffer bus fbrr btodfJ iefe »ifboni ocb frobe.

3ngea bpgb uprinner, ocb gror t»ib tout, ocb i gfafom,

2Bi«benun bafroer fin »ift i fbp. forrå: ød fdpa fbe gamle.

DagligU bfmerflbb ml maf, ocb i brpcf b&faer ingonr 2Bifan man: Sbrnuffene« anba fbet bdmpar, ocb

qrodfnser.

2Bin dr en qroalm; eff roøln uff brnefne man« bttimlanbe bffrnes ©om fb

DunPfar i tbfn, i n>abn»n>eff, i bårbef, ocb barnfTiga fdbnfTe,-gi Pdre ji, buru fdefer dr KuS, ndr ldpparn>, ocb tgonen brppa, £b«r ban »aggfar'bdr om, full»ffinner ban fldner, wb flanfari 3?o. $ber batf fiffer, ei mef, bomb ban falar, mcniar, ocb dbfa«. pigorna fe tber i tordn, ocb brdngiarna fmpffra pd gclftref. SBarnen grdfanbe ibpa raeb rop, ö 9J?bme, ft bufen!525- de från fin värd, och drifya den lift ut ur hufef. -

Armod, åtlöje, (kam, ondt famvet och fjukdom och plågor lemna de den dem hyfer, och den dem gynnar och ällkar.

Så de löna, bort, bort med fådana gäfter ur hufet:

Astrild lågs vara blott och blind; dock liflig och hurtig; liten til växt; med blofs och pilar o<;h boga beväpnad; fnabb på foten, förfedd med lättrörda gyldene vingar; fanning är det: han är blott på blygd, och naken på ära; blind til.fitt vett, men klok och färdig i lift och i arghet, liten och lätt uti dygd, en olycksfogel til flägte:

Klipp honom vingarna; bräck hans boga; gör pilarna flöa: fläck hans fackla och eld med arbet och alfvarlig vilja: fly ock, likfom Tartarn under flykten, frimodigt fäckta.

Drif bort Lättja, få trifs icke Otuckt och Fåfänga rymmer. Rus kafta ut, med buller och fus, och hans yrande fälllkap. Ty der Rus håller hus der dväljes ej klokhet och visdom. Ingen dygd uprinner och gror vid vin och i glafen:

Visdomen trifves med nykterhet blott: få fäga de gamle.

Öfverflöd uti mat hvar dag, och i dryck höfvcs ingen vis man: det dämpar och qväfver förnuftets lefvande anda.

Vin är et qvalm et inoln i den drucknas fvindlande hjerna,

' fom den klara förnuftets fol fullkomligt fördunklar, fånker i töcken, i vanvett, idårfkapoch barnflighets joller.

Se hur behaglig är Rus när ögon och läpparna drypa; än han ragglar omkring, och i fyllan vrålar och ftånkar;

är han fitter, vet ej hvad han talar, han vämjes och äcklas, Figorne le der i vrån, och drängarne grina på golfvet.

Barnen gråtande löpa med rop, aj mamma, fe bufen.ffiefl fu b»ab dnben ban dr? bur« frofare leftoerne IpPfa<? ©äfom en ope befPdrb fil offer, b«« fltbi« ä ftntte,

9tunbelig tn fif tytt, ban prpbb nub franar, odj Mcmfler, gire« ufi flor tfäf, flregänganbe frumntor otb pipor,

2il en fafclig orf, fpcr alfar ocb elb bonom bibct,

Sber liufer fan fin blb, af ©lacftare» Plubba bcblfrenb,'

Sber blifwer ban bel« brdnb, bel« frd«liga fofab ocb äten, Cprf möfle ban fin brdbfl, f?n rpcff, otb 5afra bcfala.

9?dff uppd fbp*liPa tof«, gäref an meb f»ermare lefnaft Daglige ru«, ufi fu«, banPeferning odj Präflige gäfibobi harpor otb fpct odb banf«, Idfffdrbige lefar otb naffsgäng CSff finn, ufi liPa mäffo, tbe bprliga mäfte befala«;

Slagan i gräf, meb jämmer, otb atb, bliftoer dnbett ä IcPen. Sbcrf&re, flaf fu npPfer, uppä fin toaPf: fina fancfar, . SInflag, otb orb; fine gidrningar all’ fu grunba pä ©ubj bub. <3ub b«n dr dfrone« <3ubj ©ubj anfttbfe Ipfer of dbran. sfibran dr bpgbene« rof, otb bpgbene« grunbtoaf dr dbran.

£if mäffar all <3ub$ lag; fbm of allom i fielftoe nafuretv gafl inprdnfaf ufi »är fidl, otb famwefe Ipfer. sär nu »är fidl ufan fPidl? eller dre »i fänab otb beffar? ©IdcPie »i fjelf »är elb, otb bdmpe ffef anblige Ciufef,

2b«f fom of ©Paparen i »ärf brbff, bafwer elbaf otb upfdnbf, £il »är faligbef« Ipfn, otb lebfn. #uru? »ele »i ftelfwe

ffidnba »är anfitbf’ ifrän ©ubj anfttbf, odb fdnP’ of i mbrfref? £»ab blifwer af »är fidl, ffen 0ub of fielfwer b«r inbläfi? 53tf! ffen dbela fidl! fben »i fä fbrbarmliga filrfe!

£»ab blifwer af »är brnntt» otb mennifFio*namne »i flrom?Vet Du hvad flutet är? huru froffarens lefverne lycktas? likfom en oxe belkärd til offer, fom gödes på ftallet välluftigt til den tid, han prydd med kranfar och blomfler föres, med mycken öåt, vid ljud af trummor och pipor, borrt til en fafelig ort, der altar och eld honom bidaj döden möter han der, af flacktarens klubba förkrosfad;

.antingen för at bli bränd eller kräsligt tillredd och äten:

måfte då dyrt fin ryckt, fin mjöldrick och hafra betala.

Så, och på famma vis det går med en fvärmares lefnad.

Dagliga rus, uti lus, kalafer och kräsliga gäftbud, harpor och fpel och dans, lättfärdiga lekar och nattgång, en gång, på famma fått, de måtte dyrköpt betalas:

klagan med gråtj med jämmer och qvalj blifver ändan på leken.

Derfore var Du nykter, och på Din vakt: Dina tankar, an flag och ord, Dina gerningar grunde Du alla på Guds bud. Gud han är ärans Gud- Guds anfigte ly fer ofs äran.

Åran är dygdens rot, och dygdens grundvar är äran.

Dit fyftar all Guds lagj fom pis alla af fjelfva naturen fast inpräglad uri vår fjäl, och famvete ly fer.

År nu vår fjäl utan fkäl? eller äre vi fänad och vilddjur? fläcke vi fjelf vår eld, och dämpe det andliga Ijufet, hvilket ofs fkaparen i vårt bröft hafver danat och uptändt,

til vår falighets fackla och ledare? vilje vi fjelfve

vända vårt anfigte från Guds anfigte, fänkas i mörkret? hvad blifver af vår fjäl fom Gud ofs fjelf hafver inblåft?

Ack! denna ädla fjäl! fora vi få ömkligen Rörte $ hvad blifver af vår hamn och mennifkapamnet vi före? jg>tt>ab blifmer of Øubj bcrdt’, of ©Poporen frpeff i »år ^ierfonl gfri, min tyitrcuit} nci! fben »Ägcn ban fåmer oj; inftf. E'pgbcneé flig fpncÄ träng, oefc mbref, tb'efn lofom ocf> blinbom:

$r beef; en £>år*ftråf', fben 0ub ficlfircr bon Ipfer ocb leber.

£tt>or i beflår lä bpgb? mebon bpgben är fiålene« bÄlfo?

©pgb <5r älflo fin <3ub, #an< 6nb D

£>pgb (lär i räfitoifo, f^cr b»or ccb en fin rÄff tlifbet ågnofi 3ttgen of ingo bcflobb fil lem, lif, Ägn, eller Ärd;

Dpgb liber infef »ålb; 6f»ersÄfI bon ffprer, ocT; ågångj i!ibcr ei ormon mon fbrfrpcÉcé of bbgniob, orf; orÄff.

rpgb, Är ufräcfia jfin bdnb, til flprcf fbffa ufTo bcfrpcffoiii.

SDpgb flår i fagert mob, gott lefmern’, oefj Ärbare feber,

Eftpe&ferbef, ocb ren fiål, ufl tucf;f, oefj. ofrÄncftigo fpflbcf.

©p»gb flår i roett, oef; i pitøf; piiru, b»or, b»ob, när, Ourultmba jgjroorfbre, b»arf b8r fle: tp bpgb »il gronlogo lÄmpaS.

£>pgb »Ägor infef pä flumps bod& flump, bofas ofto meb fnille. Dpgb fbfer räbi ffpger infe fbrr Än bon foror,^ o(f) bum,

SDpgb flpr Ibgnj fber ibgn Pommer in, gär bpgben å bbren. £uff*firef, fler fprÄPeri, lorne folbober, irrige biemsbrcärf, ffÄnblige fclj fom bringa fin #erra pä flommen.

£>Pöb mcl> ffÄmf fig (Äcfelig gbr, ufi fib t>ä) i ftåtlr.

<iager oefj gier meb bof, fä mpcPe fom Äbrone liPor,

2llf ufon oggt ufon log »ori längf borf gollo, meb golnu.

#of <*r i öH fing bäfl plump fiicfenbef onflär en norr »il.

SDpgb Me* ingen fpoff, fbr nefo fä »Äljer bon lifsfof.

40?. Cpd6 * manna* mo'b$ fiprtf, fig läfer of ingo fbrfÄroi 2j?of0Äng, forg, fegb, »flfn;o<b tlbl nbb, bunber otb bbben,330. hvad blifver af Guds belät af (kaparen tryckt i vårt hjerta? Nej, min Hercules, nej! den vägen anRår ofs icke. Dygdens Rig fynes trång och mörk för de lata och blinda: är dock en öpen väg den Gud fjelf lyfer och leder.

Hvari beftår då dygd medan dygden är fjälenes hälfa?

335. Dygd är at älika fin Gud, hans bud och fiadgar at hålla; dygd är rättvifa, få at en hvar hans rätt blifver ägnad, ingen af någon (kadad til lem, lif, gods eller ära; dygd lider intet våld: hon öfvervåld afftyr och tvedrägt; lider ej at den arme förtryckes af högmod och orätt.

390. Dygd är at räcka fin hand den usla betryckta til ftyrka.

Dygd är et öpet välen, godt lefverne, ärbara feder, nykterhet, en ren fjäl, Tedigt finne och okränklig kyfkhet. Dygd Rår i vett och i pligt; om .hvar, hvad, när, hurulunda, hvarföre all ting bör (ke: ty dygden bör granlaga öfvas.

395> Dygd vågar intet på flump: men flump botas ofta med fnille. Dygd föker råd; flyger ej innan förfi hon fett och betänkt fig Dygd flyr lögn: der lögn kommer in går dygden på dörren. Luft-flott, Rorikryteri, tomt prat och yrande hugfkott äro föragtliga fel, fom bringa på (kam den dem äger.

4OO. Dygd med afpasfadt tkärnt efter tid . och ort är behaglig, tager och ger med måtta få mycket fom ägnar och anRår allt utan agg: förfvinne all galla och regellös ilKka.

Måtta i all ting är bäfl, plump ftickenhet anRår en narr väl. Dygd ej lider förakt, och föredrar döden lör nefan.

403. Dygd beRår i en manlig kraft fom af intet förfäras:

motgång, forg, krig, vattn och eldsnöd, dunder och döden

62lcbf«r bon alf f&r lef; bon »inner, ocb fegrar ! bbben.

©er fu min ^ercule, fben gubomlige bpgbene* b&gb

£>pgb År en fiÅlene« flfaff, fber gulb ocb penningar alle,

410. Si mäge lifna« emot} År Åblar' Ån bprbarc fienar.

SftÅrcf, min fon; fom bpgb frg grunbar å ©ub, 0$ i Å(jron, ©4 År oef ingen bpgb, fom icfe beror uppä »i«bom;

23eff År bpgbene« fiu«; ocb »i«bom År bpgbene« bga.

2Beff bbrer arbefe fil; »in« ei ufan ibfeligf omaf.

41?. 211 f b»ab frÅffligif År, bnmb bbgf, ocb i Pofiliga »Årbe;

3llf Nab pri«ligif År, b>oab lof, ocb rofanbe »Årbf År,

Sllf gifirer of) »År ©ub, genom ibfefamf arbef, ocb prfan. CÅrbom af ibfan går; men »i«bom aflal i lÅrbom.

EÅrbomen År ett frb; fber af »i«bom grbber i bierfaf.

420. SJTÅrf fbef: 2Bi«bom« faber 0ef; mober År5 ar6ef, ocb lÅrbonu gar>lb«, oi) mor *15«, fpne« b^n af> 0i) fränar i »anrrpff. ©iÅlen i allom År enabanb' arf, ufaf bimnteltf! Åbli: . >

©Pifnaben År; af fben ene, fom gl6mb, bfir liggianb' i floffef, 2ber fben anbre fag« upp; bon wafFa«, bon fFire«, ocb frafffa«, 425. ©lÅffa«, ocb igraf« attrabanb prpblige form' oef figurer,

©äban År ffilbnan uppä fben ftÅl, fom År lÅrb, emof olÅrb-©iÅlen i nieniffio Propp fom en elb fbrborgab i

jlinfoj ginner bon ei fiff ftät; fä gnifirar bon albrig i blpfning» Ääffarla, forpare, frÅler, ocb almena pacf brufe ftÅlen,

3»f’ emn* i fiÅlle fbr falt; af froppett ife rnä roffna.

©iÅlen År b»ar« man« Ågnb; men blinb ocb bunben i nvbrfer» 2Bi«bom År fiÅlenc« fal, fom fbPnen ffingrar ocb bimban,

21 f bon (Ppnliga fe fan bn>ab benne fienar ocb ^bfnoer» sfttl fu ei lÅrb> fro fu infe, fu »eft btoab rdff eller orÅff,.anfer hon allt for lek: hon kämpar och fegrar i döden.

Ser Du, min Hercules, der den gudomliga dygdenes höghet? Dygd är en fjälens (katt hvarmed guld och penningar aldrig kunna förliknas, och ädlare är än dyrbara ftenar.

Märk min fon, likfom dygd fig grundar i Gud och i äran, finnes ock ingen dygd fom icke beror uppå visdom.

Wettet är dygdens ljus: och visdom är dygdenes öga.

Wett fordrar arbet och flit, och vinnes ej utan möda.

Allt hvad förträffligt är, hvad högt är och utmärkt i värde, allt hvad berömligt är, hvad lof och högaktning värdt är, allt gifver ofs vår Gud genom flit och et ihärdigt arbet.

Lärdom beredes af flit: men visdom atlas af lärdom.

Lärdomen är et frö hvaraf visdom upgror i hjertat.

Märk, at visdomens fader och moder är arbet och lärdom.

Fader- och moderlös tynar hon af och i vanlkötfel trånar.

Själn är hos alla af lika natur, af gudomeligt urfprung: flullnaden är: at den ena fom glömd blir fäftad i ftoftet, medan den andra tas up; hon aftvås, hon renas och jämnas,

flipas och präglas på åtfkilligt fått med de (könafle bilder.

Sådan Ikillnaden är mellan den fom är lärd, och en olärd.

Själen i mennilkans kropp är fom elden förborgad i flintan; gnides hon ej mot ftålet få bryter hon aldrig i gnifiror.

Lågt och obildadt folk och hopen må fritt bruka fjälen endait i ftället för faU, at kroppen icke må ruttna.

Själen ä>- hvars mans lif, men i början blind och i mörkerj visdom är fjälens fol, fom (kingrar töknet och dimman, at hon klart måtte-fe allt hvad henne gagnar och anfiår.

Ar Du ej lärd, få tro ej Du vet hvad rätt är och orätt, ©off ejer onbf dr i fanning, clt’ elje« i ffinliga måffo;

f|Jvofrocn dr PonflriP; fPpn« off ffdrb ufi glinimanbe gutf^glanj.

2Bil fu nu feja min ^erailc; mången dr Idrb: men en åfna, 2ePer i alt ffjef fian töfor, ocf> gbr, en (piper i gdfibob:

©cd; <5r lian Idrb. 9?ef, £,e\ciiU, nci; (En fåban dir oldlrb.

Soft fjonom flbbbc latin bfrcer bronen neb uppå fFdggef.

S.f)en fine feber, otfr orb; ffne Ipffer, 0# anfbbbe finne,

3nfe »et $åll’ uti fbm; fipra, fogligen ^pffo, regera.

£an dir en oldlrb nian» mare Doftor, cfl’ fjtft Magifter.

Sin dlref e(f, fom mdrfligif dir: Dm in all^onba Idrbont,

2llffbn$ bpgber, 0$ (jimlifT rceff filt (iierfa bePrbnai Ocf> f$cn dlbele milbfjef allen Ijon faffaé i fronan»

©5 dir’ all’ bfriga bpgber af infef liuS, utan anfeenb.

3flg fob* t fbrfione, ©ub dir bpgbenei grunbmal, o$ tipbof.

9du, (imab dir ©ub? ©ub dir gob, od> fielfme gobjjefene$ urfprung, 4<fo. Sfier itfe rbn$ någe gott? f$er dr fngen ©ub, eller dipra.

Dpgb utan bablige milbfjef, en bunfiir? en målning i roatne; ©Pugg' utan Propp; en fpllning af minb; ef {jlioni, 0$ ett norbblp#. Sbbber dr ingen man fbr fin fPull affen Ijif i merlben,

Sbr fin omdflige lufi, eller aHsfiunb forfiige fmalg (Tul,

4TT- S<5ff (jnfroer ingen lif. 2p fåfom plantor ocfc brter,

Sdnaf, 0$ fogel, ocfc biur i fFogen, ocf> ftffor i roatnet,

Sllle fil nienniffio*fienfl 4ro fPapab', otfr drnab' af Herran;

©å dir oef maimenom man, fil froma, fften ene, ffjen anbrom, Drbnaf af ©ubj fbrfpn; fjjen Idigrc (Tal tiena t&en fjbgrc:

Sorftigcr afla brbb af rifbom, meb fienfier odf> flbgber;

©fore befrdmje f&e fmå, ifien fjbgre flfal fiielpa ffjen Idgrc:

S&crfbrc lef oef fu få, af anbre må prifa fig fdliie, godt eller ondt i fanning, och hvad allenaft få fynes.

Frofvet är konftigt, och ofta är flärd i det guldet fom glimmar. Vill Du nu fäga, min Hercules, mången är lärd, men en åsna, tokig i allt hvad han talar och gör och tafatt i famqväm, dock är han lärd. Nej, Hercules, nej! en fådan är oläid, fad honom flödde latin öfver öronen ned uppå Ikäggef.

• Den fina feder och ord, begär och medfödda lynne icke vet hålla i Ikick, flyra, tilbörligt hyfsa, regera, han är en olärd man, vare Do£lor ell' hete Magifier.

Än är det et fom märkeligt är: om än alla flags lärdom,

aha flags dygder och himmelfkt vett Dit hjerta bekröna och den ädla mildheten blott (kulle fattas i kronan, då är all öfrig dygd utan yttre värde och klarhet.

Förft jag fade Dig, Gud är dygdens grundval och uphof.

Nu, hvad är Gud? Gud är god, och fjelfva godhetens urfprung. Der icke röns något godt, der är ingen Gud eller ära.

Dygd utan veikfam mildhet en dunft är, en afbild i vattnet, (kugga blott utan kropp, et dån af vinden, et norrlken.

Född är ingen mennilka blott för fin Ikull til verlden; ingen allen för at fylla begär och en omättiig åtrå erhållit anda och lif. Ty fåfom plantor och örter,

bolkap, och foglar, och djur i fkogen, och filkar i vattnet allt til mennilkans tjenft är fkapadt och ärnadt af Herran; få ock den ena mennilkan är den andra til nytta gifven af Guds förfyn: den lägre Ikall tjena den högre,

torftiga vinna fit b:öd af de rika med tjenfter och flögd/er ; ftora befrämja de fmå; den högre ikall hjelpa den lägre: derföre lef Du ock få at andra må (katta fig fälla?if fina milbbef« fruc^f: »ar allom npffig i »crlben.

Sdncf ocf, ^crcutc, pä fin dff, ocb obelig bdrfomff. 4Öf. SWängen af ntbsfrdbb rof, ocb oacbfanbe fnbffofc (Tubbar, ©prifer bdr uf, fTittfer upp, fär Ibf, ocb forumer i blomma* 9J?ängen af faftigf blob, ufPommcn ur faf? lbfa fäfov,

©figer aff op öf, ocb op, genom bpgb ocb berbmlige bafer, Sil fbef ppperfla nrdl, ufaf beber, ocb abelig bbfibef:

gin« fberemof ocf fben, fom b&gf op i rife palaver,

Soren i fiffe« fdng, af ©ub »dlflgnab i »aggan, gidrran af bfbcn*bb«, »ef leba fin abel 0# abnerj S5?en fbef flagligif dr, fä npffjar fin abel ocb abner,

2lf ban i fldlle fbr ro«, f6r pri«, f6r b£bcr ocb dbra,

©agnar flg bän, 01b fpoff, ocb alfomsflbrftn »abn«dbra. Oibe« af ingen man; men af alfe begabba« otb b«ifa«,

2lffom en bfwerlaft, ocb jorben en afrapi bbrba.

3cfe fä bu, min ©ont fin plitbf fu fager ä »abra, SBefanbe« af en man fint gdbgar« fiflar ocf; abner,

fäller i »drbigf pri«, ocb i ing’ b«nb rnäffo beffdefiar,

3nfe benbgb nreb fbef, af fbe b«fn>a bradbf fig i fiufcf, -Ufan at fu famme fiu«, meb fiff liu« »ibgar ocb bfar. ©äfont en lampa fin elb fbrfofrar ocb Ipfer i ntbvfre,

3llf meban bon fin fpdbfl ocb udring niufer af oljoi ©å »il ocf abel« ftänb meb bfning af abligc bpgber,

#äHa« ufi fin glanfj: Srpfcr bdr af bpgbenc« ofjo;

©Idcff blif»er 2lbel«*glanfc5 ocb lampan bon fpne« i mbrfer, ©nbb dr en dtbelman, fbem flelf fine bpgber ej abfa,

©nbb dr en slbelman, dbm mor« grocbef ablar allena.

genom Din mildhets frugter: var alla nyttig i verlden.

Tänk ock Hercules på Din ätt och adliga härkomft. Mången af trampad rot och föraktade mosfiga ftubbar utfpricker, Jkjuter i höjd, får löf och kommer i blomma: mången af fattigt blod, fom utgått ur taklöfa kojor, upftiger mer och mer, genom dygd och berömliga dater, allt til det ypperfta målet af heder och adelig höghet : deremot finnes ock den, fom högt uti rika palatfer boren i filkes fång, af Gud välfignad i vaggan, fjerran från hedenhös vet leda Gn adel och anor; men, hvad beklagas bör, få nyttjar fin adel och anor at han i ftället för lof och beröm, för heder och ära vinner förakt och fkam, och af ftörfta vanära höljes, lides af ingen man, men af alla begabbas och hatas, liggande alla til laft, och jorden et aftkrap, en börda. Icke fa Du, min Son: Din pligt Du noga må vårda, vetandes at en man fina förfäders tittlar och anor håller i värde, och ej i någon måtto befläckarj

icke dermed blott nögd at de hafva bragt Dig i ljufet, utan at Du famma ljus med Dit ljus vidgar och öker. Likfom en lampa fin eld förökar, och lyfer i mörkret allt i den mån hon faft och näring njuter af oljan:

få bör ock adeligt fiånd med öfning af adliga dygder hållas uti fin glans: om af dygdens olja det tryter, fläckes all adelig glans, och lampan tynar til mörker. Ufel den ädling är, fom egna dygder ej adla,

Ufel den ädling är, fom börden adlar allena. ©ibfi fu mile befrakta fbm afbrfg*^ttjitrtnbc fibcn.

Ungbomen« ö&r ufi brunfl rafa forf, fom ca ifonbc bmirfrocl,

$lbren i miuøg, omärcff, fat^f»fmilanbe, fmpger i fiälle. jg>irarf6rc øif gol) atbf opä giafct, af fibcn i ^itimfFu,

£i iiper bdn: nttn lär, otb gibr bmnb gobf dr i fiba.

£dntf b»ab tff ofnpgf biur, ca gammal, otb bpgbeslbs man dr. fiberen bar fin mancf; när flbb, otb fiolparna bugna,

Gaflarna lufa fram*uf, otb »äggarna flä fig i rdmnor,

Safet gifinar i bropp, otb bufft bcgpnner af brafa;

Ømarnen bar ingen gäng, eller gnp, otb fenfierne mbrfia;

9)?albrf ufur bwar fnuf, bbfme ndflor i fpringiornc mdra;

Lancia å gplfenbc brnnb’, fpringer infe mer om, (ofar balfen,

Cpber aljingcn minb; men benger, otb bofar of falla;

#arpan bon är fbrfiämb; Ipber infef; flrängiarne fnarra,

£ä är i famma palafc ftdff luft mer; frbgben är ufe; fOf. Gäfiebob, barpor, otb banfé b&rer op; bäbe fienfibion, otb buibonb'n Säncfia fig om, buru fbe mä bufef, otb b^berge rpnima:

©äban är menniffio»Propp: när älbren fomnier, otb äbren frbfia fin fyalS otb rpgg; bäbe b<Jnber, otb bwfaubcf barra,

Sfnän blifroa fipf, fin fof ban magfar, otb mäfl fu pä fibfion ?io £refofab b)ic(pa fig bdn, fom barnen i bbrjan, ä fpra; 2Binfersblommor opä fin finn, fom fafMbfe planfor, øro, otb gräna meb bafl: otb pbften i bufmubef bpfer;

£ären fTpfa fig af, fom mifnabe fbf ufaf afpen,

©fallen fnbb blifer uf, fber nu fpela frufabe lotfar; fif. Sänberne fa IF, otb fabfna fber ^dn, fbe qmarlefbe fiumpar,

2Binn infe mala fin mälb, men mälef fbe märfliga flpmpa; Sidft må Du ock betäpka den aldrig hvilande tiden.

Ungdomsåren i lek< rafa fram fom en ilande hvirfvel, åldren i miugg, fag tmodigt och omärkt fmyger i ftället.

Derföre märk Du noga på glafet, at tiden éj fåfängt löper förbi: men lär och gör det goda när tid är.

Tänk hvilket ofnyggt djur en gammal, dygdelös man är.

Åldren har fina brifter: när fiöden och fiolparne bugna, gaflarna luta fig ut, och väggarna falla i rämnor, taket giftnar til dropp, och hufet begynner at braka; q värnen har ingen gång eller gny, och fenfterne mörkna,

malört ur hvarje knut och- näslor i fpringorna växa;

hanen på kroppåfims högd mer ej vänder fig, lutar fit hufvud,

lyder alsingen vind. men hänger och hotar at falla,

harpan förfiämd, kan ej upftämmas mer, och flrängarne (k or ra.

Då är i detta palats föga nöje; frögden är ute;

gäftabod, harpor och dans höra up: både tjenfthjon och husbond*n tänka fig om huru de må hus och herberge rymma: fådan är mennitkans kropp^när åldren kommer, och åren kröka Din hals och Din rygg; Dina händer och hufvudet darra, knäna bli ftyfva, Din fot den vacklar, intil defs Du måtte trefotad hjtlpa Dig hän, fom barnen i början på fyra; vinterblommorna på Din kind, fom faftlöfa plantor gro, och gråna med haft: fig höften på hufvudet lägrar; hvitnade horrtfalla håren, fom.vifnade löfven af aspen, fkallen blir tom och blek , hvareft krufade lockar nu leka ;

5löständerna falla och murkna: de återftående ftumpnr

kunna ej mala fin mäld: och uttalet ftympas och villas;érone b&ftift fin Po t, ot$ $6rflm fion tappar, odfr fpntr,

Ægonen bunfla fin fot, o# fpnm molnar i rnbrPm Ärnfftr o$ alf flPcr pin, ot& t>6bm fiPar ur bgon: !

f20, ocf> finne gä bom fbrbnxJfmaj i bt»a$, o# i gltmfPos JDfrben är ptfcrfia mäUf, i tfip ni famlat, o$ änbaf,

i : v ' rr . > 'i ' 1 ./ ii v >;V $,

: •. :.ir •)' :-Ji:: it ii

t', r f i i i;- i'i.'- n: , >» pr t: i)! / u 3 !

i '• >; ;;>•}}. J t.i • <{ \> . '[! ji'. ..

' . ju. i. ' i il ;il ' • ; i . • 2f 7:.;; -4 fu\f 1

, : Ib 1)? tøj - i o ;r r < 1 t nj t Ö?zffi

. :u . «ui i r.equd‘ " •. ih I. =_ö • i -lo- Vte* ’ Ki1 D; i f y. \ 'b' io.i.vj.! _ i.y > ji o : i :<$b ts c i . i - ilJ-' »' Öl-ti.i , ~pj r-jitf .£0» o It. ö." : -3-‘fl - * s---i -• -1 .'ju i ;j;o o fl •. c DO 7 j' ;fr i! i J •lö-; .r.qqcn.'l -:r! : ji : faj.: . 'V’ i iCI •,’do u ri i iiQ: . 3jji£Ii ; • sKj ii « bbr r -vf, 3Cl f: 'Cf tv. • ii/ < i »ex/i t] ujrb- j i i o'i f ’ ' i 3;q,: f. ri bf Cj'u: ’ .C -3 tq r • if i

| : ' :

1. 3j %; <,/.! , : >1 'V'< i-M- u ...1

•i •;<mail t . té.’p. ; •’ ' i . - ’ fi t JyO * fr" .'<3 J>

jär.IUv iIjo iafiiJi« 'lau ,it. b.;j; juyiiöronen borrtdöfna, hörfeln aftynar och flutitgen uphör, ögonen dunklare bli och fynen fläckes i mörker: krafter och allt förfaller, och döden blickar ur ögat:

vett och finne förgå och föfvas i dvala och glömfka.

Döden är ytterfla målet, der alle vi famlas och.ändas.

Jcrø-J Ur ’vd‘r ir.: i •i 'i;.' I t j_;. .»•’ : '3 ; /C . - ;r)V -art!.:) ti |i J 3: ä fi iii i;i •• 1.1 ... .) t . t ,- f ;j< .ij -t Vf (t Wt fj • - , i i i ,/.W Ti ' - „ ,} st- c r ’jL'iiJ ii .. ..vi •all -l; ! •vi». V V.; ;r : * t aJ'i. iw S« Vi* t? .-o £M • i/: il r\l>Å; y: .J Jl-.Z t. it ».•/is 4 ebtef ä rO 56? i i r ii v ii * iiiU :- t} .3 4' - . nvlftiit 3 l v> 1 A. *b- • • tl ii i i "i a r ! Z-'rt’ J,r l' , *r ^ *, jibav :V»«. •ajj r \4;, . . i*il i .V • i * 4 .£ vV. • r.vdiod . ti 1 • • v) p/s ' . ! '. T«.! t. . . ; i. n 1. • C) '• . £ , :)): :äi • :L '.3 i'ii’-jl Ut i v! ; .. 3 (h ; :si: r :q. rirf fci risif y>h: :o :ö : • i .'f v ,! j .‘./ i . ! [f •Oili. adi :f it.. ' t . iii' Ut :' * il v'\k . ; y: * :ö' *> . iv.’j jf V] ii. - W*«' vält. f!;; i:.:; ,fj 1 -3-, i i *!•; -i. • ri; m ci/! tr /' i > i . i , i. i : . 0 i*f j . ! (r. fvk ti'.! i. ,j ;''r• :hnr.],; ‘ .ti .. V. il ton j

n t ,f'.

1 <1 , v ,]

:i tÖ : <ni . .w. .

Anmärkningar.

Vers. l. arta. Detta ord, hvilket eljeft lätt kunnat utbytas emot tidigt, har jag bibehållit, dels i anfeende til dels välljud, dels emedan det förekommer både i vår Cateches och vår Pfalmbok, och derfö* re troligen af de flefta förftås. — i förjla fm ungdom. Denna numera ovanliga conftruction fkulle fvårligen på detta ftälle kunna ändras, utan at Höra uttryckets och verfens värdighet.

Vers. 2* ivik. Längre fram förekommer tvikan. Det torde hafva varit et poetifkt fjelfs\ åld at här nyttja detta ord enftafvigt.

Vers. 5. Trippar ett artigt tVif, doch lätt af later-, och anfeend, Ordet trippa har numera alldeles öfvergått til en burlelk bemärkelfe. Det är visft ieke rätt öfverfatt genom ordet trädde, men jag tviflar at vi nu äge i vårt fpråk något ord, fom fullkomligt kan gilva poetens å-fyftade mening. Här, fom på flera Milen har jag valt, at bibehålla poemets värdighet häldre än at, på defs bekoftnad, troget öfverfätta. Ju mera fpråken förfinas och orden på et minutiöft fatt beflämmas, de-fto ftörre fvårigheter möta Ikalden at genom enkla uttryck framflälla bilder och målningar. En jämnförelfe mellan Stjernhjelms original och min öfverfättning deraf, fkall derom öfvertyga hvar och en tänkande läfare Den beflämmer utan tvifvel et ftort . afftåncj mellan hans och mit arbete, men den torde dock vara lärorik, och icke ur lit rum på en tid, då man tyckes vara nära at anfe verskonfl: och Ikaldekonft lör ord af lika betydelfe. .— IVif har här famma bemärkelfe fom Weib, och icke fom.man i fednare tider nyttjat det— äg t a par. — lätt af later. Denna conftruftion förekommer ganlka ofta i detta poem. I ftäJ*let för af i denna mening nyttje vi nu lit och i. Later brukas ej mera i alfvarfam mening. Synes mig rigtigt öfverfatt genom åtbörder.

Vers 7. Glimmand i pärlor och guld &c. Här hafve vi åter antagit at nyttja pisepoiitiontn af i ftället för i.

Vers to. Käck - ögd. et mycket malande uttryck fom vi olyckligtvis förlorat, och fom blott ofullkomligt här blifivt gifvet genom ordet fräck. . .

Vers 12. Lujla. Med detta ord menar poeten fumman af alla finliga begär. Jag har trott at det kunnat öfverfättas genom ordet Väl-luft, ehuru jag forutfer at ganfka månge taga det i en alltför inlkränkt bemärkelfe. i verldenes ändar. Här, lom på flera ftällen förekommer praepofitionen /, der vi nu bruke kring.

Vers ig. tröger å fot. trög på fotterna: fubftantivum fättes här flera gånger i fingularis länder e$ colleftiv bemärkelfe. Det poétilka fpråket har utan tvifvel mycket förlorat deraf ,at detta bruk kommit ur modet. — Tfunglpnt. Tung til lynnet, tungfint.

Vers. 16. folht i klädnm., Rätta bemärkelfen på folkot har jag ej kunnat igenfinna, få vida icke dermed menas fölig, nedfölad, fmutfig. - Ordet ofnygg fom Jag förut infört ger famma tanka, hvarföro jag tillagt adje&ivnm häng and e, hvaraf bilden ej ftöres.

Vers. 16. Svimmel — et flags vildhafra fom när den ätes lkall ver-ka yrfel och fömn. . j , • y

Vers. 21- DriJUg och kön — har jag öfverfatt med dét enda Ordet fräck, hvilket väl pasfar på den perfon här befkrifves. Kön fvarar el-jeft mot det tylka ordet Ktilm. — med myfande tnunne. Enligt latinen regerar praepofitionen med på detta ftälle ablativus, och fubftantivum mun är declineradt. Jag känner ej med fäkerhet om det varit et gällande bruk. a t i tal och flcrift efter cafus ändra ordens ändelfer. I def. ta poem förekommer det ofta, och bidrager huf-vudfakligen til verfen«

, välljud, kanlke. ej för den, fpm ovan vid fjnljya bruket, läfer verfenSkifta gången, men fäkerligen för hvar och en fom ftuderar fig in i det gamla fpråk^t? anda, och kan föreftälla fig defs ljud.

Vers. 23. alit. önfkan, åträ.

Vers. 24. hvart. hvarken. . .

Vers. 26 & 27- Tittarne &cc til älfkog. En .trogen öfverfättning här. af lkulle ej våra fina, men kanlke tillika mindre olkyldiga öron uthärda. Vårt fått, at blott med et genomfkinligt flor täcka de bilder, hvij-ka vi ej vilje yifa i fin nakenhets blygd, är visft icke ofkyldigare än iip gaiuläs, at namna hvär fak med fit ord, och enkelt befkrifva hvart phænomen. Jag.vill deremot .icke neka at det ofta är behagligare, och alltid mera retande. Tittar, Zitze, bröfivårta.

Vers. 29- Kältja. Detta ord hade fäkert icke, under StjerNHJELMs t;d, en få grof bemärkelfe fom nu, utan fynes mig lämpeligen öfver-fatt med Otuckt.

Vers. 30. Sållfyrit. fvarar här emot fä 11 fa m.

' ' Vers. 32 - 36. Snart var hon — fplittrat. I desfa fem verfer fö-

jekomma åtlkilliga ord, hvilka dels numera icke äga något motfvaran-de, dels der ude kunnat öfverfattas ej varit användbara. Tripptrapp — trippande fteg. dantzvig å fotom. vig i fotterna til dans. brokot och kro~ hot. brokig och krokig. Krokig är infördt för rimmet lkull, och lika-fom flera af de följande, et af de ord ,fom man i allmänt tal ofta ordfpråks* vis använder, utan at få noga gifva agt på deras bemärkelfe. Sådana äro, ringat och /lingat, laggt i ring och i flingor, lijckjor och nyckjort lyckor och knutar, pappat och hnappat, ftofferadt och befatt med knappar, fpitfar och Utfor, fpetfar och fnören, bcjlittrat och fplittrat, utfiradt och prydt med granlåt.

Vers. 38- Hättja, torde fvårligen genom annat ord än fåfänga kunna öfverfattas, häldft hela caraäersmålningen inträffar på denna aHego* rilka perfon. I Originalet rimma desfa tre handlande perfoner, hvilket i öfverfättningen alldeles gått förloradt, och hvarigenom längre fram åtlkilliga effe&er äf verfens ljud uteblifvit. Vi föke numera icke i denmetrifka verfen fa mycket fom förr välljud genom likljudande ord, och man (kulle kanlke ej orättvift kunna (kylla Stjernhjelm at någon gång hafva inlåtit lig i en onödig ordlek, för ät vinna et rødant välljud.

: Vers. 39. en JUnner en fälie. Ordet fHrin ger på vårt nUvarade fpråk en helt annan bild än den (kalden åfyftat. Jag har i defs ftälle fatt fetlagd. '

Vers. 47. Så kommen an Så kom han an hade (lött poetens öra, hvarföre han få här fom på flera flällen nyttjar det corrumperade fäm-fals uttrycket komm’ en.

Vers. 48. tidkortelig hans fe. Jag har vågat nyttja ordet tidkortande, i tanka at hvar och en läfare genaft (kall förftå defs bemärkelfe, i hvilket fall det fymes mig ganfka uttrycksfullt. Hansfe kan ej lämpligare öfverfättas än genom ordet fälle. •

Vers. 49. Rapp var thenne gång inte ther hos. Rapp betyder en. ligt Ihres glosfarium citus, velox, häftig, lätt. Kan(ke fvarar det emot det moderna ordet (kojare.

Vers. 50. hunad och hoffind. Bunad fvarar alldeles mot klädnad, och bibehålies ännu i compofita hufvudbonad, klädebonad Hoffind he> tyder följedagare omkring en förnäm perfon.

Vers. 51. Ahrbödig ögnlat— vördnadsfullt ögonkaft.

Vers. 35. Blyfande. blosfande.

Vers. 66. Stock-Jlelnad-Jlyfver och döder. ftel och ftyf fom en flock och död. Et fådant compofitum (kulle nu hvarken. begripas eller tillåtas I det nu brukliga fpråket har adjeftivum död, m. fL hvilka här med tillägg af ändelfe-flafvelfen er förekomma tvåftafviga,, öfvergått til en-ftafviga. 1

Vers. 67. motmar i mull. — motma betyder fönderbråka, grufå.

Vers. 69. knos far i kras. I Danlkan nyttjas ännu knuufe.. Vi £äf ge någon gång knoftra, men rättaft kroéfa.

Vers. 70. fagert och fintv Fagert, (vackert) nyttjas nu fällata annat än 1 burlelk mening. Fint fvarar mot det ty(ka fein.Vers. 71. dväler i dvalm, döfva i dvala: verbum med defs fubftan* tivum, ; ‘ - . - ,

Vers. 72. raffar å väg. borrtrycker.

Vers 80- Ång. Egenteligen ånga, men nyttjas bär i farama be-roärkelfe fom andedragt.

Vers. 82- Vanjkar — förvandlar.

Vers.. 87• frögdige dagar. Frögdig är utan tvifvel et bättre ord än rolig, iom jag nyttjat men är numera icke brukligt^ Månne icke en gång en författare af redan erkänd förtjenft Ikulle kunna våga at åter uptaga hela mängden af goda men bortglömda ord?;

Versi 95. bi-vift. fälllkap. , v. ... , (r ...,

Vers. 97. täcklige tärnor, behagliga.

Vers 98. Sjel/s-viljande blinde. Den efter fm egen vilja (med vett och vilja) blinde. , , A - , \ f :

Vers. 103; fridajle. fryntlig, förnöjande

Vers. 104. hynde, finnelag.

Vers. 106. hyflige tärnor. trefliga, vänliga.

Vers. 107. Spalier i verkom. fpak i fina företag.

Vers. IIO. qvick uppå rolet, i vändning. Vänder häftigt med rodret,

Vers- 111. af ingo. för infet, af ingen orfak.

Vers. 112.flåter och frak. eftergifven och godhjertad.

Vers. 114. görs tarf. göres behof, behöfves.

Vers. 118- flyttja tin ord har jag öfverfatt genom, föra dina bud, det enda fätt hvarpå jag trott inig ,kunna förftå detta nu obrukliga ta* lefätt.

Vers. 121. tnäjlra titt hof. hafva öfverinfeende öfver dit hus. Hpf hade i fordna dagar ej lika förnäm bemärkelfe foin nu, — upvacht, up-jrafsning, dagligt lefnadsfätt, hemfed.

Vers. 122. ymjl — ömfevis. tin tid Jkola lämpliga korta. Dett* verbum nyttjas ej mer utan fammanfättning med præpofition.

Vers.Vers. 126. Huru ville tu Frujlugun vittja*. Förändringen i vårt K.-F-nadsfätt Ivar förmått mig at nyUja det allmänna uttrycket, könet beföka.

Vers. 130. lef. lernna.

Vers. 132 -- 249. I desfa verfar upräknas en myckenhet romaner hvilka i Stjernhjelms tid varit på modet. De fynas vara af tvånne flag: daliga och oanfändiga. Jag har i deras fiälle infört fadana fom nu läfas, och fökt dervid iagttaga famma indelning. Kanfke är ej hela allmänheten enfe med mit omdöme derom: men om et tillälle funnes at fpråka derom utförligare, kunde vi kanlke blifva af famma tankar.

Vers. 150 •• 15.9. Jag har förgäfves bemödat mig at hitta på alla de fpel fom här upräknas. E11 del af dem äro redan utan tvilvel alldeles bortglömda, eller förändrade under andra namn. Derföre har jaginfört de nu brukliga, hvari mina läfare lättare känna igen lig.

Vers. 167. lyfta, gifva lufl, behaga.

Vers. 171. kåte madufor. Adjeftivura har jag bytt ut emot ly ftn a och fubflantivumemot nöjenas nympher. Detta filta uttryck torde fynas nog elegant, och månge tro kanfke at. det genom et enda ord af näfian lika bemärkelfe kunnat erfättas. Men de ibland hel- och halfli-derliga nu gängfe orden carduf er och coufiner,hafva bägge förefallit mig oanttändigare än madufo r, auan at ändå gifva en få klart åfhådlig bild af det flags djur fom här almålas, fom detta ord. Då jag ej fann et ord af famma halt, anfåg jag mig berättigad at välja et uttryck fom pasfar för vår tids anfländiga öron.

Vers. 174. artliga vängia. på et artigt fätt innefluta, fånga.

Vers. 176- Gillia. fria — gildra. lägga förfåt.

Vers. 177. janka. fkälla fom när hundar drifva.

Vers. 13Q ftäft. kallfpjut, lans.

Vers. 192 .. 243. 1 den inälterliga befkrifningen på et fupkalas

fom inom desfa veilar innefattas, har jag varit nödfakad at göra åtfkil-liga förändringar, l e dryckeskärl fom i originalet upiäknas, vin och ölforter, faint et och annat bruk i dryckeslag, äro för ofs alldeles o*

8kände. Allt detta har jag erfatt genom namn och faker fora nu brukas. Endaft de allegorilka fupande perfonerna har jag oföriindnde bibehållit. Detta (lycke är af en förut nämnd författare anfördt fåfom o-fmakligt, eller fnarare carafteridilkt på den dåliga fmak fom han tror råda i hela poemet. Månne han få fäilat fig vid de ovanliga ord här förekomma, at han ej märkt det hela i taflan, fom poeten framftäldt? at han ej fett fkaldens förmåga at i fit fpråk infatta den ton fom ämnet fordrade? eller är detta flags poefie, hvareft ämnet på et näflan drama-tifkt fätt förefljälles, numera alldeles utträngd af den kalla befkrifvande?

och n ånne den verkeligen förtjenar et fådant öde?-________ Vers 200. Sta

Jlola troliga bi. Att fa långt ifrån hvarandra åtlkilja jln och bi% är en fördel fom det gamla fpråket hade, men fom i det nya ofs förnekas. Enftafviga ord, hvilkas quantitet merendels efter omftändigheterna är lång eller kort, lätta utan tvifvel mycket den metrifka och all verlifi-cation. — Vers. 209* napt. knapt. Vers. 210. är här intet i bruk. Intet förekommer i detta poem flera gånger der vi nu bruke ej eller icke. Kanfke kunde detta ord i den tiden dermed ombytas, eller är det blott et poétilkt fjelfsvåld. Vers. 215- tyftlige- begärlige. Vers. 227- More Palatino fynes vara et uttryck infördt i Sverige, antingen efter tylka kriget, eller fedan Pfalzifka hufet här bofatte lig. Utan tvifvel bemärker det någon utmärkt duglighet, hvarföre jag i defs .ftälle infatt; fup fom en ärlig fvenfk. Vers. 229- Jlurlas. ruftas, bullras. Vers. 230. allas, göres oväfende. Vers. 237. han hörter. han upmanar.

Vers. 251- ingiäld. inkomft, afkaftning.

Vers. 232. tin-lika. Dig lika. Funkar. junkrar, perfoner af högre ftånd. .

Vers. «33- larvor. mafquer.

Vers. 253. beflrickar. fnärjer.

Vers. 273. hilsug. Vi äge visit ännu ordet hitfig, men det fynes mig hafva fått en mera inlkränkt och beftämd mening, emedan dermed numera alltid är förenad en retelfe til ondika. Här fvarar det emot retlig»Vers. 278' Wgtig * tater, betänkt, jämn i väfende och åtbörder.

Vers. 283- erkoren, utkorad, utvald.

Vers. 2gö- flifirar, ljuder fakta, hvifkar i örat.

Vers. 289* A' */r® Styg*0 Puttj ^in Jlygges dotter. Detta är fäkert en af de olyckligalte ordlekar Stjerniijelm nyttjat. Stygia putt förefaller ofs mycket burlelkt, men tyckes ej hafva varit det för den tidens läfare. • ' “

Vers 291 • Om lujl Jldr i odygd. Detta uttryck förekommer framdeles ofta. Vi fäge beftå i, ligger i. Jag har dock, för at ej vara originalet alltför otrogen , någon gång nödgats bibehålla det.

Vers. 293- glider, fluttar, halkar.

Vers. 296. bratt, brattare. I några provinfer läger man ännu bratt: det vanligafte är brant.

Vers. 297. häld. återhåll.

Vers. 298. Ränna, fpringa. Vårt fpråks flägtlkap med Tylkan röjes bär och på flera ftällen i detta poem. Den blifver tydligare ju äldre fkrifter man läfer.

Vers. 299. ävarande. evärdelig, evigt varande.

Vers. 303- Nåkas. föres, drifves, kanlke äfven nalkas.

Vers. gt 1 stiält brant, våndlig plågfam, klack bergsknalle.

Vers. 315. Salighets hallar. Salighetens falar, gårdar, flott.

Vers. 513. Oförvanjlliga nögd. en nöjdhet fom ej kan förvandlas. —. belyjla. förnöja.

Vers. 33g. Läm. förlama. — gör pilarna Jlumpa. trubbiga, flöa.

Vers. 540. visdom och frode. klokhet, vett.

Vers. 347. fåhnjko. joller, vettlöshet.

Vers. 349. vagglar. vacklar, ragglar. Jldner. puftar,

Vers. 350 wemar. vämjes. åhlas. äcklas.

Vers. 351. JrnyJlra. fkratta i mjugg.

Vers. 353. Uuter döden, undergå döden, nyttjas ännu i vår lagbok, .— bedöfvad. betäubt, numera blott dötvad.Vers. 360. bråd fl. en varm foppa fom gifves godkreatur.

Vers. 368. Guds anfigte lyfer ofs ähran. Denna numera ovanligga conflruftion har jag bibehållit, emedan jag ej fett någon möjlighet, a&t på något annat fått lika väl utrrycka famma mening.

Vers. 370. Tit måttar all Guds lag. Mattar nyttjas nu icke i dena-na bemärkelfe. Vi fäge fyfta.

Vers. 375. lyfn och ledfn. lysning och ledning.

Vers. 578. förbarmliga. ömkeligen, erbärmlich.

Vers. 381. ttimer. anllår;

Vers. 383. Har-Jlråt. heer-ftrasfe, öpen väg, landsväg.

Vers. 388- öjver-äjl. öfvervåld. ågång. anfall.

Vers. 398. Luft-flrek. toma förflag, luftflott. Jlorfprflkeri. Ikrytt, ftort prat. lame Jalbadcr. orimligt tal.

Vers. 401. hof. måttlighet, det fom är pasfande.

Vers. 402. galnif galenfkap.

Vers. 404. lif-lat. döden.

Vers. 416. röjande, beröm.

Vers. 418. idkan. induftria, arbetshåg.

Vers. 4'9. gröder. gror.

Vers. 422. ädli. natur.

Vers. 428- Hysning, låga, upblosfande,

Vers. 429. Kåtkarla. folk af låg härkomft.

Vers. 453. Jkynliga. Ikönjeligen, fynbart.

Vers. 438. ty Iper. tölp, olkicklig.

Vers. 441. anfödd. tilfödd, medfödd.

Vers. 431. dadlige, verkfam, al dåd, gerning, that.

Vers. 452. Idiom, et doft ljud. nordbly». norr*lken.

Vers. 459. Ordnat, fatt på fit llälle.

Vers. 467. kåtor, kojor.

Vers. 4“5. Gagna jg. förvärfva. Et flort bevis emot den mängd Jkrifvande lom nu nyttja verbum gagna i ftället för begagna lig af.Vers. 477. afr api. aflkrap, dock här nyttjadt fom adjeftivum, aflkra-pad, borrtfkradd.

Vers. 47g. Fädgar. förräder.

Vers. 434. spädjl. påfpädning.

Vers. 493. hvimjku, oreda, fåfänga.

Vers. 501. lokar. flokar.

Vers. 503. fnarra. (korra.

Vers. 515. fahlna. ruttna.

Vers. Z’S.O.Jordviilmas. quäfves, döfvas. dvar. dvala, yrfla.

Vers. 521, famkas. förfamlas.

-'i

,

.

.'a